БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Ծурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 126 (8346) | 1957 оной майн 30, четверг | Сэн 20 мүнгэ

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО

Хонин ажалаа саашадань хүгжөөхэ, нооһо бүри ехээр хайшалжа абадаг болохо

Хүдөө ажахые хүсэтэ ехээр дэбжүүлхэ тухай Коммунистическэ партиин сэсэн мэргэн политикые бэелүүлжэ ороһоноймнай ашаар һүүлэй жэлнүүдтэ горьтойхон амжалтанууд туйлагдаа гээшэ: таряа талхан урда урда жэлнүүдэйхиһээ һүргүй ехээр бэлэдхэгдэдэг боложо байна; һүүлэй гурбан жэлэй турша гансахан лэ колхозуудта 1,9 дахин ехэ һүн һаагдаа; һүүлэй хэдэн һаранuудта мал шахажа, мяха тушааха хэрэг бараг һайжаржа эхилээ; мүн нарин ба нарибтар нооһотой хони олоор үсхэбэрилдэг болоһон байһанай ашаар һүүлэй гурбан жэлэй турша соо нооһо бүхы дээрээ ... процент ехээр абтаһан, 25 процент ехээр бэлэдхэгдэһэн байна.

Гэбэшье, хони үсхэбэрилхэ, нооһо абалгые ехэдхэхэ хэрэг удаанаар ... байна гэжэ сэхэ руунь хэлэхэ хэрэгтэй. Хонин гээшэмнай тон түргөөр томо болодог, түргөөр олошородог мал байһан туладань хоёр жэлэй турша соо ядахадаа 1,5 дахин олон болгожо яһала болохоор юм. Хонид хэнзэлдэг, эхирлэдэгхэ юм, тиимын тула 100 хонин бүриһөө аяар 140—170 хурьга абаха жэшээ орон доторнай олон олдохо. Мүн манайшье республика дотор хурьга олоор абадаг шадамар бэрхэ хонишод яһала бии. ...лгын аймагай «Коммунизм» колхозой хонишон Николай Пурбуев мүнөө жэл 100 эхэ хонин бүриһөө 135 хурьга абаһан байна. Жаргалантын... аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой суута хонишон Трифон Дементьевич Брылев һүүлэй мэдээгээр 100 хонин бүриһөө ... хурьга абаад байна. Эдэ мэтэ жэшээнүүд олон.

Хонидые иимэ түргөөр олошоруулха арга боломжын бии байтар, тэдэнь ехээр олошоруулагдадаггүй. Манай республикыншье байдалые абажа үзэбэл, 1956 ондо республика доторнай хонидой тоо ойдоо 5,7 процентээр, нооһо хайшалга 16,2 процентээр ехэ болоһон байхадань, Баргажанай, Түнхэнэй, Хамаенай ба бусад зарим аймагуудта хонидынь олошорһон бэшэ, харин үсөөрһэн байха юм. Хүгжэнгүй хонин ажалтай Сэлэнгын, Хориин, Зэдын аймагуудта хонидынь хурдатайгаар олошороогүй. Манайдэ үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана, нарин ба нарибтар нооһон үшөөл багаар абтана.

«Хонин ажалаа саашадань хүгжөөхэ, нооһо бүри ехээр хайшалжа абадаг болохо тухай» Бэшэг соогоо КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет хонин ажалай гээгдэжэ ябаһан бодото шалтагаануудые уудалан элирхэйлнэ. Тэдэ шалтагаанууд ямар бэ?

Түбхын түрүүндэ хүдөө ажахын, партийна ба советскэ органууд, колхозуудай ба совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ хэрэгтэ анхаралаа хандуулһан байна. Тэрээн дээрэһээ боложо хонид олооро һубайрдаг, үхэдэг, үрин тарингынь хэгдэжэ, хулагай худалда ородог.

Хонин ажалай гээгдэжэ ябаа гүнэн гол шалтагаанииинь гэхэдэ — үбэлжэлгын үедэ дулаан байра, тэрэн тэжээлээр дутадаг ябадал болоно. Намарһаа хойшо үбһэ хулһа хайра гамгүйгөөр эдюулээд, үбэлэй янгинама хүйтэндэ—малдаа тэжээл һураггүй ехээр эдюулхэ сагһаа—ошожо ерээд, үбһэ тэжээлээ хэмнэжэ, рацион нормыень хаһажа эхилдэг. Тиихэдэнь илангаяа эмэ, хээлитэй мал хүсэеэ татажа, түрэхэ болходоо тэнхээ тамиргүй, үхэнүүд түл гаргадаг гээшэ. Эхэ доро́һоо заяандаа тэнхээ тамиргүйгөөр гарһан түл, илангаяа хурьгад, тиигээншье байнгүйгөөр үхэдэгынь ... Иимэ өөдэгүй хурьгадай үхэжэ эхилхэдэнь, нютагуудтахи хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд элдэб эсын үбшэн тахал нэрлэжэ ябахые гүйлдэдэг. Эгээл иимэ юумэ мүнөө жэл Хориин, Хэжэнгын аймагуудта болоһон байна. Хориин аймагта мүнөө жэлэй хурьгад тон олоороо үхэһэн байгаа. Үхэхэдөө—муу харууһа, муу эдеэлүүлгэ хэрэгһээ боложо турашаһан хонидһоо гараһан тулюур туйган хурьгад лэ олоорооо үхэһэн байгаа. Харин, Хэжэнгэдэ хурьгадай «үбшэн» зүн дэгээн бии болоогүй, харин хонидоо зүдэрөөһэнэй уршагаар бии болгогдоһон юм гэжэ сэхэ хэлэбэл дээрэтэхэ. Тиимэһээ муу ажалаа, харюусалгагүй хандалгаяа тэрэн нэгэ «үбшэндэ» тохохо гэжэ эдэ аймагуудай ба тэндэхи колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд дэмы оролдоно гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Орондомнай, манай алдарта совет арадта һайн шанартай эд бүдэһөө үдэртэ улам ехэ хэрэгтэй боложо байна. Арад зонойнгоо улам бүри ургажа байгаа энэ эрилтыень нарин ба нарибтар нооһотой хони бүри олоор үсхэбэрилдэг, һайн нооһо ехээр абадаг болоһоной ашаар лэ хүсэд хангажа болохо гээшэл.

«Энэ зорилгоёо амжалтатайгаар шиидхэхын тула шухала бүхы арга боломжо манайда бии. Партийна, советскэ болон хүдөө ажахын органуудай, колхозуудай правленинүүдэй ба совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө бэелүүлэгдэхэ эмхидхэлэй хэмжээнүүдһээ мүнөө бүхы хэрэг дулдыдаха байна». (КПСС-эй ЦК-гэй ба ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй бэшэгһээ).

Мүнөө үедэ үргэн ниитэ колхозууд, механизаторнууд, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд, партийна, советскэ, хүдөө ажахын ба комсомольскэ органууд Партиин Центральна Комитедэй, Советскэ Правительствын энэ Бэшэгтэй тон баяр баясхалантайгаар танилсажа байна. Түрэл Парти ба Правительствынгаа тус Бэшэг соогоо дэбжүүлэн табиһан зорилгонуудые манай республикын ажалшадай нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхээр бэлэн байһан тухайнь хүдөөһөө ороһон түрүүшын мэдээсэлнүүд гэршэлнэ.

Энэ Бэшэг дотор хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ тон ехэ зорилго табигдана: табанжэлэй үлөөшэ жэлнүүдтэ, доодо захынь абабал, хонин һүрэгөө хоёр дахин олон болгохо, хоёр дахин ехэ нооһо абаха зорилго табигдана.

Мүнөө ямар юумэ хэхэ болоод байнаб гэбэл, партийна, советскэ органууд энэ Бэшэгые колхозууд, совхозууд, МТС-үүдтэ, хонишодой бригаданuудта, хониной фермэнүүдтэ үргэнөөр зүбшэн хэлсүүлжэ, хонидой тоо толгойе олошоруулха ба ашаг шэмэ үгэлгыень бүри ехэ болгохо тодорхой хэмжээ ябуулганuудые зохёожо, баталан абалга эмхидхэхэ ёһотой.

Эмхидхэлэй энэ хүдэлмэри ябуулха зуураа энээнэй урда тээ оһол боложо алдагдаһан хэдэ хэдэн асуудалнуудые хойшодонь хүсэлдүүлхээр хараадаа абалсаха шухала.

Зарим колхозууд, совхозууд энээнэй урда тээ өөһэдынгөө арга боломжодо хүрэхэгүй багаар нооһо абалгые түсэблэһэн байгаа. Мүнөө тэрээнээ заһаха, хонидоо хоёр дахин олошоруулха, нооһо абалгаяа хоёр дахин ехэ болгохо зорилго урдаа табиха ёһотой.

Хонин ажалые саашадань хүгжөөлгын, нооһо бүри ехээр хайшалжа абалгын эгээн шухала асуудал—тэжээлэй асуудал мүн. Тиимын тулада хонидто хүсэд хүрэхэ бүдүүн, концентрированнэ, шэмэтэ тэжээл мүнөөшье, хойшо хойшонхишье жэлнүүдтэ бэлдэхэ тухай энэ асуудалые дары шиидхэхэ хэрэгтэй. Тиихэдээ хониндо эдюулхын тула кукуруза тариха, хонидые кукурузаар тэжээдэггүй юм гэһэн һанамжын буруу байһые тайлбарилжа үгэхэ хэрэгтэй. Үнэгүй аад, дулаан, хуурай зохид байра хонидтоо хүсэд хүрэхэ зэргээрнь бариха гэжэ хараалха шухала.

Хонидой тоо толгойе эрид олошоруулха, нооһо абалгые эрид ехэ болгохо асуудал гол түлэб хонишодһоо, тэдэнииие шэлэн ололгоһоо, тэдэнэй байра байдалда анхарал табилгаһаа болохо гэжэ Партиин ЦК-гэй ба ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Бэшэг соо тон зүбөөр заагдана. Энэ талаар манайда тон ехэ дутагдалнууд бии. Хойшодоо малшадтаа, илангаяа холын отара, гүүртэнүүдэй малшадта һайн байра байдал, хубсаһа хунар, эдеэ хоол хангаха талаар эрид хубилалта хэхэ ёһотойбди. Культбазануудай хүдэлмэриие үндэһөөрнь һайжаруулха, шэнэ культбазануудые, бани болон ларёгуудые, гүүртэ, отаранууд дээгүүр бариха шухала.

Мүн хонишодой ажалай эмхидхэл ба түлэбэри, һайн ажалай түлөө урмашуулга, социалистическэ мүрысөөнэй услови гэхэ мэтын асуудалнуудые гол зорилгоёо—нооһо ехээр абадаг болохо зорилгоёо шиидхэлгэдэ зорюулха хэрэгтэй.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд эгээн ойрын саг соо хонин ажалда шиидхэхы амжалта туйлаха, совет арадайнгаа эрилтые хангахаар шухала зэргээрнь нооһо орондоо үгэхэ бээ гэжэ батаар найдажа байһанаа КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет элишэлэн мэдүүлбэ.

— Энэ найдалгыетнай нэрэтэй түрэтэйгөөр харюулхабди, — гэжэ бүхы совет арадтаяа хамта, Бурят-Монголой ажалшан түмэн Парти ба Правительстводаа баталан мэдүүлнэ.

РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ДҮРБЭДЭХИ СЕССИ

РСФСР-эй Верховно Соведэй дүрбэдэхи сесси Москвада, Кремлевско Ехэ Ордон соо, майн 28-да нээгдэбэ. РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадууд гүрэн түрын шухала асуудалнуудые шиидхэхын тулада республикын бүхы заха хизаарнуудһаа ерээ. Айлшад — промышленность болон барилгын түрүүшүүл, эрдэмтэд, партийна болон советскэ хүдэлмэрилэгшэд, культурын ажал-ябуулагшад, Советскэ Армиин түлөөлэгшэд зал дотор олооро суглараа. Советскэ болон гадаадын хэблэлэй түлөөлэгшэд ложонуудта һууринуудые эзэлээ. Дипломатическа корпусой гэшүүд эндэ бии.

Нүхэд **Н. А. Булганин, Л. М. Каганович, Г. М. Маленков, А. И. Микоян, В. М. Молотов, М. З. Сабуров, Н. С. Хрущев, Л. И. Брежнев, Д. Т. Шепилов, Е. А. Фурцева, Н. М. Шверник, А. Б. Аристов, Н. И. Беляев** гэгшэдэй правительственна ложонуудта ерэхэдэнь, сугларагшад тэдээниие үни удаан альга ташажа угтана.

Үглөөнэй 10 час. РСФСР-эй Верховно Соведэй Түрүүлэгшэ **И. В. Горошкин** сессиие нээбэ. Хэлсэгдэхэ иимэ асуудалнууд нэгэн дуугаар баталагдана:

1. Промышленность, барилга хүтэлбэрилхэ хэрэгые саашадань һайжаруулха тухай.

2. РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые баталха.

Нэгэдэхи асуудалаар элидхэл хэхынь тулада РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ депутат **М. А. Ясновто** үгэ үгтэнэ. Промышленность, барилга хүтэлбэрилхэ хэрэгые саашадань һайжаруулха тухай СССР-эй Верховно Соведэй баталан абаһан Хуули түйлай ехэ удхашанартай гэжэ элидхэлшэ хэлэнэ. Энэ Хуули хадаа манай ороной хүгжэлтынгөө шэнэ шатада ороһониие, ажахые хүтэлбэрилхэ ленинскэ ёһо гуримай мүнөөнэй эрхэ байдалда зүб һайнаар хэрэглэгдэжэ байһаниие эли тодоор гэршэлнэ. СССР-эй Верховно Соведэй долоодохи сесси дээрэ нүхэр Н. С. Хрущев элидхэл хэхэ зуураа, манай орон доторхи социалистическэ байгуулалтын 40 жэлэй дүй дүршэлые марксистско-ленинскэ ёһоор гүнзэгыгөөр шэнжэлһэн, СССР-ые хүгжөөхэ талаар туйлагдаһан бүхэдэлхэйн-түүхэтэ амжалтануудай дүн гаргаһан, промышленность болон барилгые хүтэлбэрилгэдэ бии байгаа дутагдалнуудые элирхэйлһэн байна.

Урагшаа бүри түргэнөөр дабшахын тулада, ажахын хүтэлбэрилгые бүри һайжаруулхын тулада арадай ажахые хүтэлбэрилгын нарин һайн аргануудые байгуулха, СССР-эй Верховно Соведэй долоодохи сессиин шиидхэбэри дотор заагдаһанай ёһоор, промышленность болон барилгые нютаг нютагай эрхэ байдалтай зохилдуулан, экономическа захиргаанай районуудтахи арадай ажахын соведүүдээр дамжуулан хүтэлбэрилдэг болохо хэрэгтэй.

Промышленность, барилга хүтэлбэрилхэ хэрэгые һайжаруулга хадаа манай ороной коммунизм тээшэ дабшажа ябаһан үедэ бэелүүлэгдэхэ ёһоороо бэелүүлэгдэхэ хэмжээ-ябуулга мүн болоно гэжэ М. А. Яснов тэмдэглэбэ.

Промышленность, барилга хүтэлбэрилхэ хэрэгые һайжаруулха тухай партиин Центральна Комитедэй, Советскэ правительствын зохёоһон, СССР-эй Верховно Соведэй баталһан түүхэтэ шиидхэбэриие бүхы советскэ арад, тэрэ тоодо Российска Федерациин ажалшад тон ехээр һайшаагаа. Хүтэлбэрилгын шэнэ аргые хэрэглэхэ ябадал Российска Федерацида илангаяа ехэ удхашанартай юм. РСФСР дотор 126 мянган промышленна предприятинууд хүдэлмэрилжэ, Советскэ Союзай бүхы промышленна продукциин гурбанай хоёр хубиие үйлэдбэрилнэ.

РСФСР-эй экономико болон культура тухай хэлэхэ зуураа, Российска Федерации дотор 1956 ондо промышленна продукци 1913 онойхидо орходоо 31 дахин үлүү ехэ үйлэдбэрилэгдөө гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэнэ. Хүндэ индустриие түбхын түрүүндэ хүгжөөхэ гэһэн партиин ленинскэ гол шухала хараа бодолые бэелүүлһэнэй ашаар РСФСР дотор хара ба үнгэтэ металлургиин, нүүрһэнэй, нефтяной ба химическэ промышленность, энергетикэ болон машина бүтээлгэ гэхэ мэтын промышленностиин шиидхэхы һалбаринууд тон ехэ продукци гаргадаг болоһон байна. Хүндэ промышленностиин тон шухала продукци үйлэдбэрилгын хэмжээнэй талаар Российска Федераци хаанта Россиин үедэхи хэмжээе холо ахижа гараад, эгээн томо капиталистическэ гүрэнүүдые ахиһан байна. РСФСР дотор Англида орходоо 1,4 дахин ехэ, Францида орходоо 1,9 дахин ехэ шэрэм ба булад хайлуулагдана; Баруун Германиһаа 1,2 дахин ехэ, Францииһаа 3,5 дахин ехэ нүүрһэн абтана. Нефть абаха талаар РСФСР дэлхэйн дээрэ гурбадахи һуури эзэлнэ; үнгэрэгшэ жэлдэ 61 миллион тонно нефть абтаһан байна, тиихэдэ революциин урда тээхи Росси дотор жэл соо оройдоо 1,3 миллион тонно нефть абтадаг байгаа. Машина бүтээлгэ илангаяа ехээр хүгжэһэн байна. 1956 ондо машина бүтээлгын, металл болбосоруулгын продукци 1913 онойхитой сасуулхада 200 дахин ургаа.

Электрификаци хадаа коммунизмын материальна база гээшэ гэһэн ленинскэ заабариие хүтэлбэри болгон, парти, правительство бүхы орон дотороо, тэрэ тоодо РСФСР дотор электростанцинуудые олоор бариха ябадал хангаһан байна. 1956 ондо республика дотор 129 миллиард киловатт-час электроэнерги абтаа, энэнь 1940 оной хэмжээһээ 4,2 дахин ехэ, революциин урда тээхи хэмжээһээ зуу шахуу дахин ехэ болоно.

Промышленность Федерациин бүхы районуудта үргэнөөр хүгжөөгдөө. Хойто зүгтэ, Поволжьедо, Уралай, Сибириин, Дальне-Востогой районуудта, бусад нютагуудта индустриальна тон томо центрнүүд байгуулагдаа. 1926 онһоо 1956 он хүрэтэр РСФСР дотор 380 шэнэ городууд байгуулагдаа. Городуудай хүн зоной тоо энэ үе соо 3,3 дахин олошороо.

Национальна республиканууд болон Федерациин холын районуудта промышленность илангаяа ехээр хүгжөөгдэһэн, городуудай тоо олошорһон байна. Жэшээлхэдэ, Татарска АССР дотор хүндэ промышленностиин продукциин хэмжээ революциин урда тээхи хэмжээһээ 100 гара дахин, Коми АССР-тэ—84 дахин, Томско областьдо—102 дахин, Красноярска хизаарта — 131 дахин, Новосибирскэ областьдо—384 дахин үлүү гараһан байна.

Социалистическэ экономикын түрүү һалбари болоһон хүндэ промышленностиие байгуулаад, тэрээниие ехээр хүгжөөһэнэй ашаар СССР дотор арадай бүхы ажахы ехээр дэбжэһэн байна гэжэ М. А. Яснов хэлэнэ. Хүдөө ажахын материальна база үндэһөөрөө һайжаруулагдаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ ороһо тарянай эгээ ехэ ургаса хураагдажа, хоёр миллиардһаа үлүү пүүд ороһо таряа бэлэдхэхэ арга олгоһон байна.

Республикын арадай ажахын бүхы һалбаринуудта, илангаяа промышленностьда мэргэжэлтэй хүдэлмэришэд, инженернүүд, техникүүд болон предприятинуудые хүтэлбэрилэгшэдэй гайхамшагта кадрнууд хүмүүжүүлэгдээ. Тэдэнэр мүнөөнэй техникые гүйсэд шудаланхай, үйлэдбэриие шадабаритайгаар хүтэлбэрилхэ мэргэжэлтэй юм. Мүнөө республикын арадай ажахыда дээдэ ба дунда эрдэмтэй 3,8 миллионһоо үлүү мэргэжэлтэд хүдэлмэрилнэ. Тиихэдэ, революциин урда тээхи Росси дотор тиимэ мэргэжэлтэй хүнүүдэй тоо оройдоо 160 мянга байһан юм.

РСФСР-эй Верховно Соведэй долоодохи сессиин баталһан Хуулитай зохилдуулан, нютагуудтахи советскэ болон партийна органуудай дурадхалнуудые хараадаа абан, РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет республика дотор экономическа захиргаанай 70 район байгуулха гэһэн дурадхалые Верховно Соведэй үзэмжэдэ табина гэжэ элидхэлшэ хэлэнэ. Хуулиин проектээр хараалагдаһан экономическа захиргаанай районууд, Ленинградска ба Калининска районуудһаа бэшээрээ, Российска Федерациин нютагай захиргаанай мүнөөнэй байгууламжатай зохилдоно. Имагта Ленинградска район дотор Ленинград городой, Ленинградска, Псковско болон Новгородско областьнуудтахи предприятинууд болон союзна-республиканска промышленностиин организацинууд, мүн тиихэдэ Калининска район дотор Калининска ба Великолукска областьнуудтахи предприятинууд болон союзна-республиканска промышленностиин организацинууд нэгэдүүлэгдэхэ байна. Тувинска автономно областьдохи предприятинуудые тэндэхи облгүйсэдкомой мэдэлдэ үгэхэ гэжэ хараалагдана. Промышленна үйлэдбэриин ба барилгын хэмжээнэй ехэ байһан туладань Москва городой экономическа захиргаанай тусхай район байгуулха гэжэ хараалагдана.

Бүхы автономно республикануудта зариманайнь союзно-республиканска промышленностиин предприятинуудые үсөөншье байгаа һаань, экономическа захиргаанай районуудые байгуулха гэжэ хараалагдана. Совнархозуудые байгуулхада эдэ республикануудай экономическа хүгжэлтэдэ туһалха байһан дээрэһээнь иимэ дурадхал оруулагдана гэжэ элидхэлшэ хэлэнэ. Тюменскэ, Магаданска, Камчатска областьнуудташье экономическа захиргаанай районуудые байгуулха гэжэ хараалагдана. Тэндэ промышленна предприятинуудай үсөөхэншье һаань, тэдэ областьнуудай нилээд холо оршодог, газар дайда ехэтэй дээрэһээ ондоо центрнүүдһээ хүтэлбэрилхэ гээшэ тон түбэгтэй болохо байна.

СССР-эй болюулагдахаяа байгаа союзна болон союзна-республиканска министерствонуудай предприятинууд, организацинууд, мүн авиационно, оборонно, радиотехническэ, судна байгуулгын, химическа промышленностиин, электростанцинуудай бүхэсоюзна министерствонуудай предприятинууд совнархозуудай мэдэлдэ үгтэхэ байна.

Совнархозуудые байгуулһанай, промышленность, барилга хүтэлбэрилхэ хэрэгые эрхилхэ талаар тэдэндэ үргэн эрхэ үгэһэнэй эсэстэ РСФСР дотор мүнөө бии байгаа хүнгэн промышленностиин, бүд нэхэлгын промышленностиин, эдеэ хоолой, эд товарай промышленностиин, мяханай ба һүнэй продуктнуудай промышленностиин, загаһанай промышленностиин, барилгын материалнуудай промышленностиин, түлишын промышленностиин, нютагай промышленностиин министерствонуудай саашадаа байһанай хэрэггүй болохо байна.

Арадай ажахын соведүүд хадаа промышленностиие хүтэлбэрилхэдэ эгээ нарин һайн арга байһан тулада, мүн үйлэдбэридэ ойро байха туладаа предприятинуудые тодорхой һайнаар хүтэлжэ, эдээнэй хүдэлмэриие зүбөөр зохилдуулха, үйлэдбэриин даабаринуудые амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэнь предприятинуудта зохихо туһаламжа үзүүлжэ байха бүхы арга нүхэсэлтэй байха байна.

Эдэ бүхы арга боломжонуудые хэрэглэхын тулада совнархоз бүхэнэй байгууламжые зүбөөр зохёохо хэрэгтэй, предприятинуудые хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ үлүү звенонуудые байгуулха, захиргаанай аппарадые үлэмжэ ехэ болгожо болохогүй. Совнархозуудай байгууламжа хадаа экономическа захиргаанай район бүхэнэй эрхэ байдалтай зохилдуулагдан байгуулагдаха зэргэтэй. Промышленна үйлэдбэриин хэмжээгээр бага, барилгануудаар үсөөн экономическа захиргаанай районуудта һалбариин управленинуудые байгуулхагүй, харин предприятинууд болон барилгануудые совнархоздо сэхэ даалгаха гэжэ хараалагдана.

Совнархозууд гээшэ СССР-эй мүнөөнэй министерствонуудтал адли үргэн ехэ эрхэтэй байха юм гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэнэ. Предприятинуудай ажал хүдэлмэриин гол асуудалнуудые, тэрэ тоодо түсэблэлгын, мүнгэ зөөриин, түүхэй эдээр, техникээр хангаха, мүн ехэ барилга хэхэ тухай асуудалнуудые совнархозууд шиидхэхэ эрхэтэй байха. Совнархозууд РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведтэ сэхэ мэдэлтэй байха. Гадна тэдэнэр нютагай советскэ органуудтай холбоотойгоор ажал хүдэлмэрээ ябуулха зэргэтэй.

Мүнөө совнархозуудай эмхидхэн байгуулагдажа байһан үедэ мэргэжэлтэдые шэлэн олохо асуудалда ехэ анхарал хандуулха шухала гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэнэ. Совнархозуудай хүтэлбэрилэгшэдээр томилогдохо хүнүүд мүнөө шэлэгдэжэ байна. СССР-эй болон РСФСР-эй министрнүүд, тэдэнэй орлогшонор болон инженерно-техническэ хүдэлмэриин, мүн ажахые хүтэлбэрилхэ талаар ехэ дүй дүршэлтэй болоһон хүдэлмэрилэгшэд гол түлэб иимэ тушаалда томилогдохо юм. Совнархозой бусад хүдэлмэрилэгшэдые мүнөө үгы болгогдохёо байһан министерствонуудай, зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдһээ шэлэн олохо шухала. Тиихэдэ нютагай предприятинуудай, барилганuудай хүдэлмэрилэгшэд мүн лэ совнархоздо оруулагдаха ёһотой.

Ой модоной промышленностиин болон саарһанай, мүн модо болбосоруулгын промышленностиин союзно-республиканска министерствонууд республиканска министерствонууд болон хубилгагдахаар Хуулиин проект соо хараалагдаа гэжэ М. А. Яснов мэдээсэнэ. Гадна Нефтиин промышленностиин болон барилгын республиканска министерствонууд байгуулагдахаар хараалагданхай. Тэдэнэр мүнөө үедэ хэдэг юумэнһээ тон ондоо юумэ хэхэ, мүн ондоо уялгатай байха гэжэ тэмдэглэгдэбэ.

Подрядаар барилга хэдэг РСФСР-эй Городской болон хүдөөгэй барилгын министерствын организацинууд гол түлэб нютагай Соведүүдэй мэдэлдэ үгтэхэ. Тиимэһээнь тус министерство үгы болгогдохо байна. Тиихэдэ РСФСР-эй Барилгын министерство байгуулагдахаар хараалагдаа. Бүхэсоюзна, мүн республиканска удхашанартай барилга-хабсаралгын мэргэжэһэн томо организацинууд энэ министерстводэ мэдэлтэй болохо.

Барилга-архитектурын хэрэгүүдые эрхилдэг РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедые, мүн РСФСР-эй Уһан ажалай министерствые үгы болгоод, уһан ажалые эрхилхыень Хүдөө ажахын министерстводэ даалгагдахаар хараалагдаа.

Нютагай советскэ органуудта мэдэлтэй байха предприятинуудые хүтэлбэрилхэ тухай асуудалда элидхэлшэ удаан тогтожо хэлээ. Нютагай советскэ органуудай мэдэлдэ үгы болгогдохо, мүн хубилгагдаха РСФСР-эй Министерствонуудай 3400 промышленна предприяти үгтэхөөр хараалагдаа. Эдэ предприятинуудай ажахын бүхы асуудалнууд нютаг дээрээ сэхэ шиидхэгдэдэг болохо. Нютагтаа мэдэлтэй промышленностиин, барилгын организацинуудай хүдэлмэриин түлөө советскэ органууд сүм харюусадаг байна. Автономно республикануудта, хизаарнуудта болон областьнуудта нютагай мэдэлтэй промышленностиие хүтэлбэрилхэ, совнархозуудай тухэлэй органуудые байгуулбал дээрэ гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ.

Удаань элидхэлшэ республикын арадай ажахые түсэблэхэ, мүн республикын түсэблэлгын органуудые хубилгаха тухай дэлгэрэнгыгээр хэлэбэ.

Промышленность, барилгые түүхэй эдээр, техникээр хангаха тухай, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй научно-техническэ комитедэй хүдэлмэри тухай, арадай ажахын бүхы һалбаринуудые мүнгэ зөөреэр шалган хинажа байха РСФСР-эй Финансын министерствын үүргэ тухай асуудалда элидхэлшэ дэлгэрэнгыгээр тогтожо хэлээ.

Элидхэлэйнгээ түгэсхэлдэ нүхэр М. А. Яснов иигэжэ хэлэбэ:

— Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө манай арад урма баяртайгаар тэмсэжэ байна. Мяха, тоһо, һүнэй хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкын Холбоото Штадуудые ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ гэһэн Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй табиһан зорилгые бүхы ажалшаднай халуунаар дэмжэнэ. Агууехэ социалистическэ Эхэ ороноо һалбаран хүгжөөхын тулада, коммунизм тээшэ шууд дабшахын түлөө таһаршагүй хани барисаатай Советскэ Союзай бүхы арадууд Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро хүсэ шадалаа гамнангүй тэмсэхэ.

Нүхэр М. А. Ясновой элидхэлээр иимэ хүнүүд үгэ хэлээ: депутат **Н. И. Бобровников** (Москва), депутат **Ф. З. Загафуранов** (Башкирска АССР), депутат **Третьяков** (Саратовска область), депутат **М. Е. Корешков** (Московско область), депутат **Н. И. Смирнов** (Ленинград), тэрэшэлэн депутадууд **Ф. В. Попов** (Амурска область), **С. К. Мерзляков** (Кировска область), гэгшэд үглөөнэй заседанида үгэ хэлээ.

Майн 28-да РСФСР-эй Верховно Соведэй сессиин үдэшын заседани боложо, нүхэр М. А. Ясновой элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэ үргэлжэлүүлэгдэбэ.

Татарска АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ **С. М. Шарафеев**, депутат **В. И. Прохоров** (Москва), депутат **А. Д. Кудряшова** (Чкалов город), депутадууд **И. В. Бобков** (Рязанска область), **А. Н. Кочедыков** (г. Горький), **В. И. Мураленко** (Куйбышевскэ область), **Г. Ф. Сизов** (Курганска область) үдэшын заседани дээрэ үгэ хэлэһэн байна.

РСФСР-эй промышленность, барилга хүтэлбэрилхэ хэрэгые саашадаа улам һайжаруулха тухай Хуулиин проектдэ, мүн республикын конституцида хубилалта, нэмэлтэ оруулха тухай Хуулиин проектдэ хубилалта, нэмэлтэ оруулха тушаа депутадуудай оруулһан дурадхалнуудые хаража үзэхэ тусхай комисси үдэшын заседани дээрэ байгуулагдаа.

РСФСР-эй Верховно Совет майн 29-дэ хүдэлмэрээ үргэлжэлүүлхэ.

(ТАСС).

«КОЛОМБИА БРОДКАСТИНГ СИСТЕМ» ГЭЖЭ АМЕРИКЫН РАДИОТЕЛЕВИЗИОННО КОМПАНИИН КОРРЕСПОНДЕНТНҮҮДТЭЙ Н. С. ХРУЩЕВ ХӨӨРЭЛДЭБЭ

КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь нүхэр Хрущев Советскэ Союзда ерээд байһан «Коломбиа Бродкастинг Систем» гэжэ Американ радиотелевизионно компаниин корреспондентнүүдтэй, мүн хүдэлмэрилэгшэдтэйнь майн 28-да Кремль соо уулзаа.

Эдэ түлөөлэгшэд Советскэ Союзай гадаадын болон дотоодын политика тушаа, уласхоороидын байдалаар болон Америка Советскэ Союз хоёрой харилсаан тушаа олон асуудалнуудые һуража, Н. С. Хрущев тэдээндэнь харюусаа.

К. Е. Ворошилов Монголдо айлшалжа байна

УЛАН-БАТОР, майн 28. (ТАСС). СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловай Монголой Арадай Республикада айлшалга монгол арадай ехэ һайндэр мэтээр үнгэржэ байна. Республикын ниислэл хото һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэнхэй. Үйлсэ, талмайнуудта тугууд намилзана. Үдэшэндөө хэдэн мянган ялагар гэрэл городые толоруулна. К. Е. Ворошиловай, тэрээнтэй сугтаа ябалсаһан хүнүүдэй Монголдо айлшалжа байһан тухай дэлгэрэнгы мэдээсэлнүүдые газетэнүүд толилно.

К. Е. Ворошилов, Ш. Р. Рашидов, В. П. Елютин, Н. Т. Федоренко, В. И. Писарев болон Ж. Самбу, Ю. Цеденбал, Д. Дамба, мүн Монголой гүрэнэй ба партийна бусад ажал-ябуулагшад Монголой тэг дунда оршодог аймагай Жаргалантын госхоз болон «Замт» гэжэ хүдөө ажахын нэгэдэлдэ ошожо ерээ. «Замт» нэгэдэлдэ хэдэн зуун хүнүүд советскэ айлшадые угтаа. Тус нэгэдэл 20 жэлэй урда байгуулагдаһан, ороной түрүүшын ажахынуудай нэгэн юм. Нүхэр К. Е. Ворошилов нэгэдэлэй гэшүүдтэ советскэ арадай зүгһөө амаршалга хүргөөд, ажал хүдэлмэридөө амжалта туйлахыень тэдээндэ хүсөө.

МАЛ АЖАЛҺАА АШАГ ШЭМЭ: ҺҮ, МЯХА, НООҺО БҮРИ ЕХЭЭР АБАХА ТУШАА ПАРТИ, ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ТАБИҺАН ЗОРИЛГЫЕ АМЖАЛТАТАЙГААР БЭЕЛҮҮЛХЫН ТҮЛӨӨ ШЭН ЗОРИГТОЙГООР ТЭМСЭЕ

◆ Мяха, тоһо, һүнэй хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкын Холбоото Штадуудые ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ тушаа Н. С. Хрущевой хэлэһэн үгэ халуунаар дэмжэгдэнэ. ◆ Табанжэлэй үлөөшэ жэлнүүдтэ доодо захынь абабал хонин һүрэгөө хоёр дахин олон болгохо, хоёр дахин ехэ нооһо абаха гэһэн зорилго КПСС-эй ЦК-гэй, ССР Союзай Министрнүүдэй Советэй бэшэг соо табигдана. Тэрэниие республикымнай колхозууд болон совхозуудта зүбшэн хэлсэжэ, тодорхой хэмжээ-ябуулгануудые хараалжа, шэнэ шэнэ уялгануудые абажа байна.

☆

Үрмэ тоһоо элбэгжүүлэе

ПЕТРОПАВЛОВКА. **(Телефоноор абтаба).** Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо ошожо, кукуруза тарилгадань туһалха гэжэ шиидэһэн Үшөөтэйн МТС-эй худэлмэришэд, албахаагшад, хамта зуугаад шахуу хүн амаралтын үдэр колхоздо ошохоёо сугларжа байба.

Энэ үедэ МТС-эй парторганизациин секретарь Людмила Михайловна Улепова сугларагшадта хандан иигэжэ хэлэбэ:

—Орон доторнай абтадаг мяха, тоһо, һүнэй хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкын Холбоото Штадуудые ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ гэһэн зорилго манай парти совет арадай үмэнэ табиба. Энэмнай тон шухала зорилго гээшэ. Энэ зорилго бэелүүлгэдэ бидэнэр, МТС-эй хүдэлмэрилэгшэд, өөһэдынгөө хубитые оруулалсаха ёһотойбди.

—Зүб, зүб. Бидэнһээ ехэхэн юумэ дулдыдаха байна,—гэһэн үгэнүүд дундаһаа дуулдана.

—Мүнөөдэршье ошожо тарилсаһан кукурузамнай колхозой малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ туһа болохо,—гээд суглараrшадай нэгэн хэлэбэ.

Партиин ЦК-гэй Нэгэдэхи Секретарь нүхэр Хрущевой хэлэһэн үгэтэй танилсаһанай һүүлээр МТС-эй хүдэлмэрилэгшэд колхоздо ошожо, ехэхэн газарта кукуруза тариба.

Ленинград городто нүхэр Н. С. Хрущевой хэлэһэн үгэ мүнөө Зэдын аймагай бүхы колхозуудта, МТС-үүдтэ, бригада, фермэнүүдтэ зүбшэн хэлсэгдэжэ захалба.

Бригадир нүхэр Шестаковой тракторна бригадын механизаторнууд тарилгые эрхим шанартайгаар хэжэ, үндэр ургасын үндэһэ һуури табиха гэжэ шиидэбэ. «Үндэр ургаса ургуулан, үхэр малаа таргалуулжа, үрмэ тоһоо элбэгжүүлхэ» гэжэ шиидэһэн механизаторнууд, колхознигууд тодорхой дурадхалнуудые оруулна.

***

Дээдэ Таһархай гэжэ хадын хормойгоор һүрэг хонид һаяхан гаража байһан ногоо шэмхэжэ ябаба. Энэ хадаа Боргойн совхозой суута хонишон Пырлей Дымбрылович Раднаевай отара гээшэ.

Хори гаран жэл соо Пырлей Раднаев һамгантайгаа сугтаа хонин ажалда хүдэлнэ.

Мүнөө жэлдэ тэрэнэй отарын нэгэшье хонин гарзада ороогүй. 100 эхэ хониноо 105 хурьга байгша ондо абаһан юм.

Агуухэ Октябриин 40 жэлэй алдарта ойн хүндэлэлдэ зорюулжа, 100 эхэ хонин бүриһөө 105 хурьга абаха гэһэн социалистическэ уялгаяа мүнөө шэнэдхэжэ. «115 хурьга абахаб» гэжэ Пырлей Раднаев шиидээд, хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллажа байнхай.

Мүн баһа хонин бүриһөө 3,1 килограмм нооһо хайшалха гэһэн уялгаяа шэнэлжэ, мүнөө 3,5 килограмм нооһо абахаар шиидэбэ.

Н. Борькин.

☆☆☆

Гахай хоёр дахин олоор шахахамнай

Орон дотороо эдеэ хоолой зүйлнүүдые, тэрэ тоодо мяха элбэг дэлбэг болгохын тула манай парти, правительство һүүлэй жэлнүүдтэ хэдэ хэдэн шухала удхашанартай хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлжэ байна. Энэ тон һайшаалтай. Парти, правительствын тогтоолнуудта харюу болгон, манай колхоз мяха ехээр абадаг болохын, тиигэжэ гүрэндөө һайн шанартай мяха ехээр тушаахын, худалдахын түлөө нилээд оролдолго гаргадаг болоо. Үнгэрэгшэ жэлдэ колхоз 80 гахай шахажа, гүрэндэ тушаагааһэн. Мүнөө жэлдэ 200 гаран гахай шахажа, толгой бүриин 70 килограмм шэгнүүртэйгээр тушааха зорилготойбди. 30-аад гахай шахагдажа тушаагдаа. Мүнөө баһа тэрэ тухай тоотой гахай шахагдажа байнхай.

Гахайнгаа фермын хүдэлмэриие һайжаруулхын тулада манай колхозой правлени болон партийна организаци һүүлэй жэлнүүдтэ ехэ оролдолго гаргана. Уужам һайн шэнэ байра баригдажа, үнгэрэгшэ үбэлдөө гахай, поршоонхонуудна үбэлжөө. Зохид һайнаар түхеэрэгдэһэн тэжээлэй кухни бии. Кухни соомнай ороoһо татаха, үйрүүлхэ тээрмэ, хартаабха угааха, силос хэршэхэ машинанууд, кормозапарник бии. Эдэ машинануудаймнай зариманиинь электрын хүсөөр хүдэлдэг юм. Энээнэй ашаар гахайн эдеэ буйлуулха, шанаха хүдэлмэри һураггүй хүнгэржэ үгөө. Байра соогуур дүүжэн харгы татагданхай. Тэрэ харгыгаар эдеэ зөөдэг, хэбтэри урилха солоомо, хулаһа зөөдэг байнабди.

Фермэдээ 3 гахайшан хүдэлнэбди. Хүн бүхэн 10 томо эхэ гахай харадаг. Тэдээнһээ гадна, мүн нэгэ дахин түрүүлэгдээд, шахагдажа намар гүрэндэ тушаагдаха залуу гахайнуудые харалсадаг, поршоонхолуулдаг байнабди. Үнгэрэгшэ жэлдэ би эхэ гахай бүриһөө дундa зэргээр 14 гэхэ гү, али хамта 140 поршоонхо абажа түлжүүлээ һэм. Тиин мүнөө жэлдэ эхэ гахай бүриһөө 15 поршоонхо абажа түлжүүлхэ уялгатайб. Гахайнууд үнгэрэгшэ хабартаа поршоонхолоод мүнөө хоёрдохёо түрэжэ захалба. Би хамта 80 поршоонхо абаад байнаб. Түлнай үхэл гарзагүйгөөр түлжүүлэгдэжэ, томо болгогдоно. Сугтаа хүдэлдэг нүхэдни тус тустаа 60—70 поршоонхо абанхай.

Гахайнуудаа түргэнөөр үсхэхын тулада поршоонхонуудые һайнаар түлжүүлхэ хэрэгтэй. Хоёр һара үлүүтэй саг соо эхэтэйнь хамта байлгажа, өөһэдөө томо болгоод, гахай шахагшадта тушаахадамнай поршоонхонууд пүүд, зариманиинь 20 гаран килограмм татадаг байна. Бидэнэр нарай поршоонхотой гахайнуудаа үлэмжэ һайнаар эдеэлүүлдэгбди.

Поршоонхо олоор абахын тулада гахайнуудаа түрэлгэдэнь һайнаар бэлэдхэхэ хэрэгтэй. Тиигээд гахайнуудай түрэжэ байха үедэ байра соонь үдэр һүнигүй ээлжээгээр заатагүй һахижа байдагбди. Хэрбээ һахижа түрүүлээгүй хада элдэб аюул боложо болодог. Бидэнэр гахайнгаа түрэжэ байха үедэ түрүүшын поршоонхонуудые аршажа сэбэрлээд, дороо хуурайхан дэбисхэртэй хайрсагууд соо хэжэ байдагбди. Тиигээд час, час хахад тухай болоһон хойно эхынь хүхэндэ табигдана. Урда талын хүхэнүүд үсхэн ехэ һүтэй байдаг туладань багахан бэетэй, муухан поршоонхонуудынь тэдэ хүхэнүүдтэ табигдадаг юм. Тиихэдэ тэдэнэр түргэнөөр томо боложо, бэшэнээ удангүй хүсэдэг.

Гахай, поршоонхонуудые гуримшаһан, тусхай сагуудтань эдеэлүүлжэ, сэбэр агаарта гаргажа бэлшээжэ байхада һайн. Бидэнэр фермэдээ бүхы хүдэлмэреэ тусхай саг соонь хэжэ байдагбди. Үглөөнэй 7 часһаа 8 час 30 минута хүрэтэр тэжээлээ бэлдэдэг, шанадагбди. Тиигээд 8 час 30 минутаһаа 9 час 30 минута болотор гахайнууд эдеэлүүлэгдэнэ. 9 час 30 минутаһаа 11 час болотор байрыень сэбэрлээд, 11-һээ 3 час болотор өөһэдөө амардаг байнабди. 3 часһаа 4 час 30 минута болотор гахайнуудай үдэшын эдеэн бэлдэгдэнэ. Тиигээд 5 час 30 минута болотор тэдэнээ эдеэлүүлдэгбди.

Мүнөө гахайнууднай үглөө үдэшэниинь эдеэлээд лэ бүхэли үдэртөө бэлшэнэ. Эндэмнай гахайнуудай зундаа эдеэлхэдэ һайн ногоотой бэлшээри элбэг, зунай халуунда һэрюусэхэ, умбааха шалбааг, уһаншье бии.

Иигэжэ бидэнэр колхоздоо, гүрэндөө эрхим шанартай мяха ехээр үгэдэг болохын тула аһан шадалаараа оролдожо байдагбди. Зүгөөр, манай колхоздо гахайнуудай эдихэ тэжээл үшөөл дутамаг гээшэ. Манай колхоз элдэб тэжээл ехээр бэлдэдэг болоо һаа, бүри олон гахай шахаха аргатай. Мүнөө жэлдэ бидэнэр фермэдээ дүтэ шадар 3 гектарта кукуруза, 1,5 гектарта хартаабха, 0,5 гектарта корнеплод тарихамнай. Энэмнай гахайн тэжээлдэ нилээд нэмэри болохо ёһотой.

Хүн бүхэндэ хүртэсын талаар бодоходо Америкын Холбоото Штадуудые мяха, һү, тоһо абалгаар хүсэхэ зорилго манай урда табигдаба. Энэ тон һайшаалтай. Иимэ тодорхой зорилго табяад ажаллахадаа һанаһандаа түргэнөөр хүрэхэмнай лабтай.

Ц.-Х. Лубсанова, Иволгын аймагай «Коминтерн» колхозой гахайшан.

Бүри ехэ уялга абана

Сэлэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо хонидой арбаад отара бии юм.

Тус колхоз энэ жэлдэ 4726 хурьга абаа, тэдэнь 1956 онойхиһоо 900 толгойгоор олон болоно. Хонишод: В. Будаев—510 хурьга, М. Дамбаева—472, Г. Попов—506, Д. Цыдыпов—499 хурьга абажа, гарзагүйгөөр түлжүүлжэ байнхай.

Һүүлэй жэлнүүдтэ колхозой правлени, партийна эхин организаци хонин ажалдаа анхаралаа ехээр табижа, отарануудта ажаллахаар мэргэжэл ехэтэй үнэн сэхэ коммунист, комсомолецуудые эльгээһэн байха юм. Жэшээнь, коммунистнууд Д. Цоктоев, Д. Базаров гэгшэд хонишодоор ажаллана.

Үбэлэй эртын хурьгадые кошарно-базова аргаар харууһалһан, һайн шанартай тэжээлээр хангаһан, мүн дабһа дуран соонь үгэжэ байдаг байгаа.

Мүнөө партиин ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй бэшэгтэй танилсаха зуураа хонишод хоорондоо социалистическэ мүрысөө улам эршэмтэйгээр дэлгэрүүлжэ, бүри ехэ уялгануудые абана.

Энэ колхозой хонишод 1957 ондо хониноойнгоо фермэһээ 340 центнер нооһо абахаар тэмсэжэ байна. Эндэ эртын 3 мянгаад хурьган хайшалагдаха юм.

Эдэ бүгэдэһөө харахада үбэлэй үедэ абтаһан хурьгад алишье талаараа һайн байна.

П. Халтанов.

Нооһо хайшалалга эхилбэ

Кяхтын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хонишод нооһо хайшалжа эхилбэ. Колхозой центр Ехэ-Нуга тосхондо Пограничнa МТС-эй электрохайшалгын агрегат хүдэлжэ байна. Энэ агрегадай механик Чойжон Вамбуев машина, хайшануудаа һайнаар хүдэлгэхын түлөө оролдоно.

Эгээн түрүүн Цырма Цыбиковагай отарынхид хонидоо хиргажа захалаа. Нооһо хайшалагшад Должима Цыренжапова, Нимацу Аюшиева, Мария Цоктоева, Софья Захарова гэгшэд үдэртөө 65—85 килограмм нооһо хайшална.

Тус колхоз энэ жэлдэ 7000 хони (эртын хурьгадтай хамта) хайшалха юм.

Гэбэшье, иимэ олон хонидой хайшалагдахаяа байхада МТС-эй дирекци оройдоол нэгэ агрегат тодхоод байна. Энэнь хаанашье хүрэхэгүй, арга бэшэ үшөө нэгэ агрегат хэрэгтэй.

Д. Болхоев.

☆☆

Жэшээтэ ажахы боложо байна

Хабарай нара һалхинда хүрин шарайтай болоһон эхэнэрэй зэһэжэ зэһэжэ, тээ тэндэ байһан гахайн байра тээшэ шамдуугаар алхалжа ябахыень үглөөгүүршье, үдэшэлэншье харахат. Байрада бүри дүтэлөөд ерэхэдэнь, солоомо руу шургаад хэбтэһэн гахайнууд шантагашалдан хуршаганалдаад хүлхишэдэг. Эдеэлдэг хобоонуудай, хоройн захаар ерээд, ямар эдеэ үгэхэнь ааб гэһэн шэнги шагнаархаад байдаг. Эдээнээ эдеэлүүлхэдээшье, хэбтэр юумынь һэлгэхэ барихадаашье энэ эхэнэр хёрхо нюдөөрөө гахай, поршоонхо бүхэнөө адаглажа хаража ябадаг заншалтай. Томо болгожо байһан поршоонхонуудые хаража, зохид соонь эдеэлүүлжэ байгаагүйдэ аргагүй.

Гахайда эдюулхэ хоол тэжээлээр тиимэ һайн бэшэшье һаа, тэдэнээ ходо тарган байлгадаг Евдокия Булсуевагай оролдосото ажал тухай хэлэлтэй. Энэ юрын бурят эхэнэр аргагүй ажалша, хэжэ ябаһан ажалдаа ехэ ханамжатай, хамагай хойноһоо һанаагаа зободог хүн. Гахайнуудаа эдеэлүүлжэ ябахадаашье, түрэхэ гахайнуудаа гаргахадаашье энэ гахайшан бултыень хаража үзэдэг, нарай поршоонхонуудта илангаяа ехэ анхарал табидаг юм. Гахайл хадаа гахай гээд лэ байхын аргагүй, харууһа, эдеэлүүлгэнэй хүсөөр лэ томо болодог амитад бшуу. Нарай поршоонхонуудые томо жэжээрнь илгажа эдеэлүүлдэг, тиигээгүй һаань, хүсэтэйнүүдынь абааштай аад, багануудтаа юумэ хүртөөхэгүй ха юм.

Поршоонхонуудай илангаяа нарайшаг байхада машиндагдаһан һүн ехэ һайн. Теэд мүнөө манда багашаг һүн үгтэнэ. Һаалишаднай биранагүй гээшэ аабза,—гээд ахалагша гахайшан Евдокия Булсуева хөөрэнэ.

Үнэхөөрөөшье эндэхи гахайнуудта миин лэ хоёр янзын (гречухын талхан, ороoһо тарянай зүйл) үгтэнэ. Энэншье элбэгээр үгтэнэгүй. Тиигэбэшье, Евдокия Булсуева түрүүтэй Голоскова Серафима, Матвеева Пана гэгшэдэй хаража, шахажа байһан гахайнууд тарган. Түрэхэшье гахайнуудынь һайн хүшэтэй байна.

Евдокия Булсуева гахайн фермэдэ ажаллаһаар үнинэй. Мүнөө гурбадахи комплексно бригадын гахайнуудые хаража байна. Нёдондо болотор гахайнуудые шахадаг байгаа. Мүнөө жэлдэ эдэнэр эхэ гахайнуудые түрүүлэлсэдэг болоо юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ Евдокия Булсуева томо эхэ гахай бүхэнһөө 14 поршоонхо абаһан байгаа. Олон поршоонхо абажа томо болгоһонойнгоо түлөө нэмэлтэ түлбэри абаа.

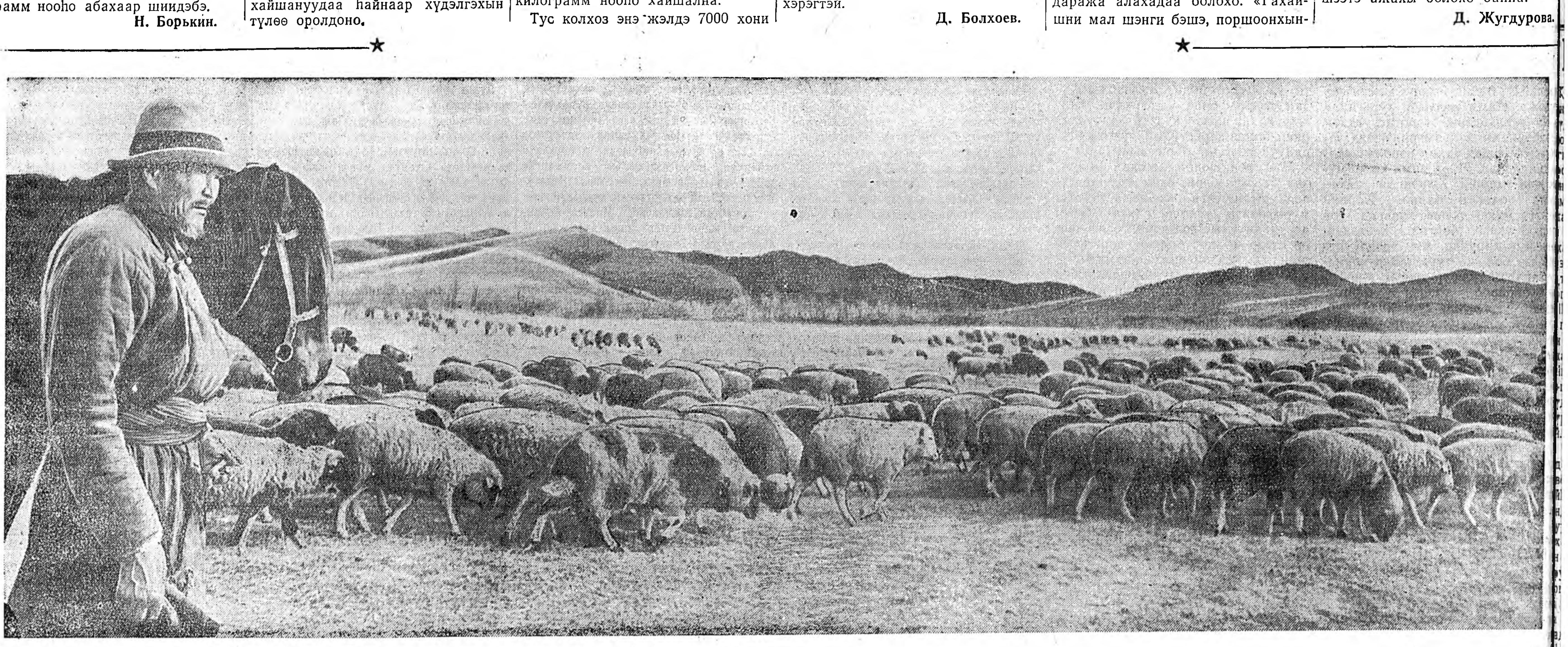
Гахайн түрэхэ үедэ ото һахижа, манажа байгаагүйдэ поршоонхоёо даража алахадаа болохо. «Гахайшни мал шэнги бэшэ, поршоонхынгоо шашхаһаар байтар дараад хэ... тэхэ. Поршоонхонуудай багахан байхадань эдэ бүгэдыень хара... гүй аргагүй» — гэжэ Булсуева х... лэнэ. Юундэб гэхэдэ, зари... абааштайнуудынь хоёр хүхэ ээ... шоод хүхэжэ байха. Ти... хэгүйн тулада поршоонхо бүхэн... хүхэхэ хүхыень олгуулха гэхэ г... али ээлүүлхэ хэрэгтэй болодо... Түрүүн оложо ээлһэн лэ хүхэ... поршоонхо бүхэн саашадаа заяа... даашье алдадаггүй гээшэ. Эдэ б... гэдэ хадаа хуу жэжэ юумэн хэбэ... тэй һанагдадаг. Теэд үнэндөө ни... хэн юумэнһээ саашадаа ехэ юумэ болодог байна. Һариг муу, хорш... гор бэетэй поршоонхо болоо һа... таргалсагүй байдагынь мэдээж... Дүршэлтэй болоһон гахайшан Бу... суева эдэ бүгэдэндэ хододоо анха... жа байдаг.

Энэ фермынхид гахайнууд... а то... тоогдоһон саг соо үдэрэй гурб... эдеэлүүлдэг заншалтай. Хүдөөгү... бэлшэжэ ябаһан түрэхэ гахайнуу... шье сагайнгаа болоходо ехэ гэдэ... һээ һанжуулан байра тээшээ т... гүүлдэг. Байра хорой соонь сэбэ... солоомо дэбдеэтэй, шахагдажа ба... һан гахайнууд тэрээн руу шургаш... һан хэбтэжэ байна. Мүнөө энэ фер... мэдэ 8 томо эмэ гахай гараха һ... ра соо түрэхэ юм. Гадна, түрү... шынхеэ поршоонхолоод шахагда... 10 эмэ гахай бии, хоёрынь түрэн... байна. Хүйтэнэй сагта түрүүлд... байра соонь тус бүхэнэйнь а... аминдаа байха таһагханууд би...

Маленковой нэрэмжэтэ колхо... Хэжэнгэ соогоо гахай олонтой аж... ахы болонхой. Мүнөө эндэ яһа... олон гахай шахалганда табигда... хай, олон поршоонхо томо болгогд... жо байна. Мүн поршоонхолхо, нэ... түрөөдшье шахагдаха гахайнуу... бии даа. Эндэ хойно хойноһоо... һубарюулаад гахайнуудые шах... жа, гүрэндэ тушаахаар бүхы юу... ниинь эмхидхэгдэнхэй. Теэд э... фермэдэ шахагдажа байһан г... хайнуудые һара бүхэндэ шэ... нэжэ байха ёһотой аад, тиигэнэгү... Мүнөөхи фермын гахай бүхэн з... риманиинь сүүдхэдөө 600—6... граммаар нэмэһэн байна, зарим... ниинь бүришье ехээр нэмээ. Хо... лыень олон янза болгоо һаан... бүришье ехээр нэмэхэ байгаа.

—Олон янзын хоол хэрэгтэй. З... най сагта Улзытын голоор адуу... дагбди. Ногоон конвейер бии бо... гоо һаа, элдэбын корнеплодууд... тараа һаа бүри һайн һэн,—гэж... нүхэр Булсуева хөөрэнэ. Колхозо... правлени гахайшадайнгаа эдэ м... тын эрилтые дүүргэхын тулада м... нөө зохихо хэмжээ абаха ушарта... Мүн лэ тэжээл багатай дээрэ... шэнэ арга—хуурай хоолоор гаха... шахадаг болоодүй байна. Гэтэр г... хайшад энэ арга хэрэглэхэ ехэ д... ратай. Эдэ мэтын дутагдалые уса... хабал, Маленковой нэрэмжэтэ ко... хозой гахайн фермэ ёһороо ж... шээтэ ажахы болохо байна.

Д. Жугдурова.

Зэдын аймагай «Коммунизм» колхоздо Сандак Ишеевич Чоев 27 жэлэй туршада малшанаар хүдэлнэ. Нёдондо жэлһээ эхилжэ, 67 наһатай Сандак үбгэжөөл эрье хонидые бэри, хүбүүнтэеэ суг харууһална. Хонидынь тобир тарганаар үбэлжэжэ, хүхэ ногоон дээрэ һайн тамиртайгаар гараа. Отарын хонишод эрьенүүдээ гүрэндэ тушаагдатарынь тус бүринь шэгнүүрые 60 килограммһаа доошо бэшэ болгохо гэһэн зорилго урдаа табинхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хонишон С. И. Чоев хонидоо адуулжа ябана.

А. Мантаевай фото.

Кукурузые имагтал квадратно-гнездовой аргаар тариха хэрэгтэй

Поли дээрэ бултаараа гараба

ЕТРОПАВЛОВКА. (Телефо- абтаба). Мүнөө Зэдын айма- центрын, мүн хүдөө нютагуудай дприятинууд болон эмхи зур- вуудта ябахада албахаагшад эн. Ушарынь, тэдэнэр хэ- хоногоор колхозуудайнгаа инууд дээрэ гаража, куку- гараар тарилсажа байна. агай центрһээ 400-гаад хүн хү- гараа. Мал ажал, таряан ажал эй «Коммунизм» колхозой по- ууд дээрэ хамта 500-гаад хүн уруза тарина. Түмэр харгын Зэ- танциин элдэб эмхи зургаануд- хамта 200-гаад хүн энэ колхоз- рээд, кукуруза гараар тарилса-

үнөө эндэ 50 гаран гек- а кукурузын үрэһэн гараар игдаба. Звенонуудай дун- социалистическэ мүрысөөн үр- өр дэлгэрээ. Зарим звенонууд эйнгөө даалгабарине 180 про- хүрэтэр дүүргэнэ. Нэгэ хүн соо 5 сото газарта кукуруза ар тариха түсэбтэй юм. Мүнөө дэ колхоз хамта 250 гектарта уруза квадратно-гнездовой ар- таризка, малдаа бардам хүрэ- илос даража абаха зорилготой.

аленковой нэрэмжэтэ колхоздо ёод хүн гараар кукуруза тари- байнхай. Эндэ хамта 20 гаран арта кукуруза гараар таригда-

магай колхоз бүхэндэ ябахада урузые гараар тарижа байһан үүд олон. Энэ шухала культу- тарилгада зонине олоор хабаа- ха гээшэ тон һайшаалтай. Ган- ье колхознигууд, механизатор- бэшэ, мүн хүдэлмэришэд бо- албахаагшадай, гэрэй эзэн эхэ- үүд болон һурагшадай иигэжэ роо кукуруза тарилгада гара- байһаниинь юу харуулнаб гэхэ- мүнөө жэлдэ энэ ургамалые агүй һайнаар ургуулжа, мяха, һү, ноохо, ехээр абахын түлөө зонойнмай шармайн оролдожо ьень гэршэлнэ.

укурузын тарилгые богони бол- соо, түргэнөөр тарихын түлөө лохын хажуугаар мүн, шана- талые ехээр харалсаха шухала. өө хараад үзэхэдэ, зарим га- а бэлэдхэл муутай байһан эһээ наг шэбхэ нүхэнүүд- хэнгүйгөөр, үрэһэ һуулгаһан раа уһалангүйгөөр тариха рнууд гарана. Жэшээлхэдэ, Ча- ай нэрэмжэтэ колхоздо гараар руза тарихадаа үтэгжүүлгэшье- өөр, уһаланшьегүйгөөр үрэһээ рай хүрьһэндэ булажа байгаа. отовой нэрэмжэтэ колхозой нэ- хи бригадада 20 хүн кукуруза ха гэжэ ерээд, уһанай, наг хын үгы байһан дээрэһээ 3 час й саг соо миин байба. Колхо- ай хүтэлбэрилэгшэд болон мэр- элтэд тарилгын шанарые саг лжэ шалгажа, бүхы хүдэл- ние эмхидхэхэ хэрэгтэй болоно.

Н. Цыбенов.

Гектар бүриһөө 160 центнер ургаса абахабди

Манай долоодохи тракторна бригада Кяхтын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой Ехэ-Нуга гэжэ газарта гурбадахи жэлээ кукуруза тарижа байна. Түрүүшын жэлдэ һайн ургаса абтаа. Жэшээлхэдэ, Хэрсүүтэ гэжэ 80 гектар газарһаа гектар бүриин 250 центнер ногоон набша хуряагдаа һэн.

Үнгэрһэн жэлдэ орой болотор хура бороогой ороогүй дээрэһээ зарим газарта тарилга хосорһон юм. Май һарын һүүл багаар гү, али июниин эхеэр таригдаһан, элһэлиг хүрьһэтэй газарһаа бараг ургаса абтаа. Хоёр жэлэй дүршэл юу харуулнаб гэхэдэ, кукуруза таригдаха газарые тон наринаар, зүбөөр шэлэхэ шухала. Квадратно-гнездовой аргаар таригдаһан полиие утааша хүндэлөөшэнь элдүүрилхэдэ түргэншье, буртаг үбһэнһөө холо сэбэр байдаг. Манай бригадын поли дээрэһээ хуряагдаһан кукурузын эшэ намаагаар нёдондо жэлдэ Сталинай нэрэмжэтэ колхозой һаалиин гурбан фермэнүүдтэ 1250 тонно силос дарагдаа. Мүнөөшье болотор һаалишад үнеэдээ силосээр эдеэлүүлжэ байна.

Кукурузын силос ехээр даража абаһанай ашаар олонхи һаалишад һү һаалгаяа нилээд дээшэлүүлээ. Колхозой гүрэндэ һү тушааха, худалдаха түсэбөө дүүргэхэнь ойртоо.

Энэ жэлдэ манай бригада 300 гектар газарта кукуруза тариха юм. Тэрэнэй ехэнхинь пар дээрэ, квадратно-гнездовой аргаар таригдаха юм.

Ороохото культурануудые саг болзор соонь таряад, мүнөө тэжээлэй элдэб культурануудые тарижа байнабди. Тиихэдэ 45 гектарта хартаабха һуулгаабди. Ногоон тэжээлдэ хэрэглэгдэхэ түрүүшын 30 гектар кукуруза таряад, мүнөө квадратно-гнездовой аргаар тарилга хэжэ эхилээбди. «СКГ-6» сеялкээр тарилга хэгдэнэ. Тэрэниие шэрэдэг «Беларусь» тракторай тракторист Дашидондок Цыбиков, сеялкэшэн Пурбо Банзаракцаев гэгшэд үрэһээ һайн шанартайгаар тарихын хойноһоо оролдоно.

Үндэр баян ургаса хуряахын тулада 10 гектар газарта кукуруза гараар таригдаа. Ехэ-Нугын эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд болон долоон жэлэй һургуулиин һурагшад хоёр үдэрэй туршада кукурузые гараар тарижа дүүргээ. Тиимэ тарилга хэхэдээ хүндэ мухарюулгаар уридшалан газараа жэгдэлнэ. Удаань культиватор ябуулжа, поли дээрэ утааша хүндэлөөшэнь, мүр гаргаад, мүрэй уулзуурта нүхэ малтагдажа, тэндэнь шэбхэ хэгдээд, һүүлээрнь литр тухай уһан адхагдажа, нүхэн бүридэ 5—7 үрэһэн хаягдана. Тиихэдэнь зүб квадрат болоно.

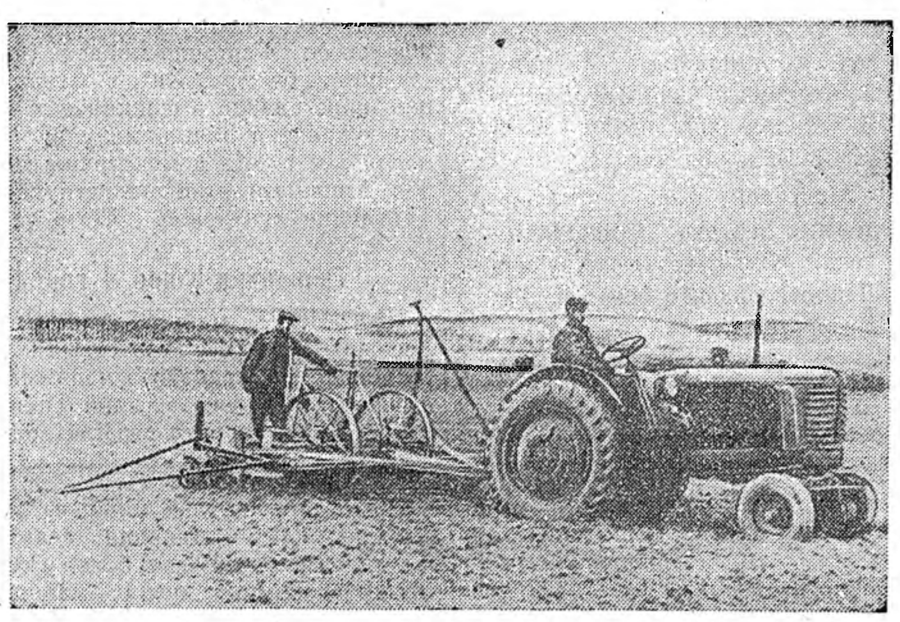
Үнеэн бүридэ энэ жэлдэ арбан тонно силос дарахын тулада манай механизаторнууд бүхы участогуудһаа гектар бүриин 160 центнер ургаса абаха уялга абанхай. Абаһан уялгануудаа дүүргэхэ арга боломжонууд манда хүсэд бии.

МТС-эй дирекци холын тракторна бригадануудые техническэ талаар бирагүйгөөр хангана гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд — главна инженер, главна агроном, участогай механик үни сагай манай эндэ үзэгдөөгүй. Ядахадаа автомастерской ерэнэгүй. Багахан юумэнэй түлөө МТС ошожо, 2—3 үдэрөө гээнэбди.

Эртэ таригдаһан таряамнай газарһаа бултайжа, Нугын элдин талые ногооруулба. Тиигэбэшье, поли дээрэ колхозой болон колхознигуудай мал бэлшэжэ, ургасые гэмтээнэ. Энээн тушаа Ехэ-Нугын сомоной Совет (түрүүлэгшэнь нүхэр Гармаев) яаралтай хэмжээ абаха зэргэтэй.

Ургасын хойноһоо саг соонь харууһалга хэхэ гээшэ тон ехэ удхашанартай. Тиимэһээ ряд хоорондын элдүүрилгэ оролдосотойгоор хэжэ, абаһан уялгануудаа заатагүй дүүргэхэбди.

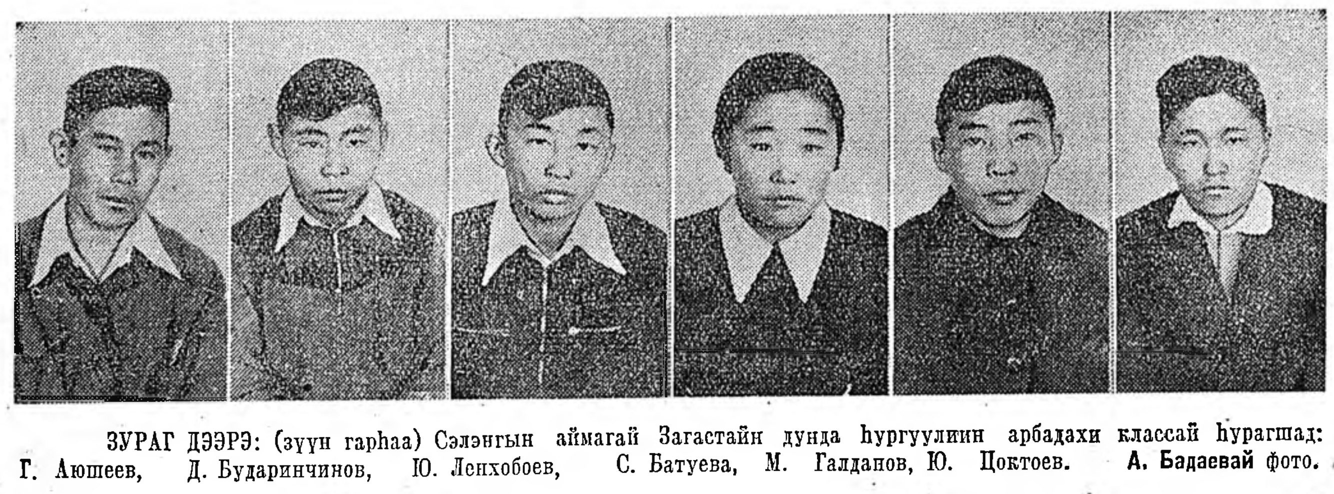
Г. Черепанов, Погранична МТС-эй 7-дохи тракторна бригадын бригадир.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Погранична МТС-эй 7-дохи тракторна бригадын тракторист Дашидондок Цыбиков Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо «СКГ-6» сеялкээр кукуруза тарижа байна. Сеялкэшэнээр нүхэр Черепанов хүдэлнэ.

Д. Болхоевой фото.

Улан-Удын 1-дэхи интернат-һургуулиинхидай уряада харюу

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) Сэлэнгын аймагай Загастайн дунда һургуулиин арбадахи классай һурагшад: Г. Аюшеев, Д. Бударинчинов, Ю. Ленхобоев, С. Батуева, М. Галданов, Ю. Цоктоев. **А. Бадаевай** фото.

Болбосоролой аттестадтай болоод хүдөө гарахамнай

КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын тула баатар совет арад угаа ехэ оролдолго гаргажа байна.

Тиимэһээ, дунда һургуули дүүргэгшэд, бидэнэршье энэ ехэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулхын, арад зонойнгоо шэн габьяата ажалдань туһалхын тула колхозууд, совхозууд ба предприятинуудта хүдэлхээ ошохо ёһотойбди. Хүдөө ажахы, промышленность болон барилгада мүнөө бидэнэрэй хүсэн, бидэнэрэй эршэ зориг хэзээ хэзээнэйхиһээ хэрэгтэй болонхой.

Бидэнэр, Загастайн дунда һургуулиин 10-дахи классай 57 һурагшад Улан-Удын 1-дэхи интернат-һургуули дүүргэхээ байгшадай, мүн Улэгчинэй дунда һургуулиинхидай нээмэл бэшэгүүдтэй танилсан, үнэн зүрхэнһөө дэмжээд, Сэлэнгын совхоздо, Сталинай, Тельманэй нэрэмжэтэ колхозуудта ошохо гэжэ шиидээбди. Һургууляа дүүргээд хүдөө ажахыда хүдэлхэ гэжэ энэ жэлэй эхинһээ бодоо һэмди.

Дунда һургуули дүүргэжэ, болбосоролой аттестадуудтай болоһоной удаа хүдөө гаража хүдэлмэрилхэдэ али зэргэ хүндэтэй, али зэргэ харюусалгатай байһыень һайн мэдэрнэбди. Оролдосотой габшагайгаар ажаллажа, хүдөө ажахые хүгжөөлсэжэ, коммунизм байгуулха агууехэ хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые оруулха хүсэлэнтэйбди.

Үйлэдбэридэ хүдэлхээ ошоһоной һүүлээр һураха болихо бэшэ, харин ажаллахынгаа хажуугаар һуралсалаа үргэлжэлүүлхэ гү, 2—3 жэл болоод дээдэ һургуулинуудта ороха аргатай байнабди. Ёһотой һайн мэргэжэлтэд болоходомнай ажалай дүй дүршэл бидэндэ ехэ туһатай байна.

1956—1957 оной һуралсалай жэлдэ манай һургуули шэнэ түсэбэй ёһоор һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулаа. Тиигэһэнэй ашаар түсхай предмедүүдые — электротехникэ, машиноведени, физикэ, хими һайса шудалаабди, хүдөө ажахын машинанууд, тракторнууд болон автомобиль мэдэхэ, үбһэ, таряа хуряалгада, силос даралгада, үрэһэ сэбэрлэлгэдэ, мүн бусад хүдэлмэридэ ябажа, ажалай зарим тэды дүршэлтэй болообди. Энэ жэлэй май һарада арбадахи классуудай 56 һурагшад трактор шудалжа шалгагдаад, тракторист-дизелистын мэргэжэлтэй болоо. Тиимэһээ, бидэнэр хүдөө ажахые зарим тэды мэдэхэ, тэрээндэ дуратай хадаа хүдөө гаража ажаллахамнай. Манай ошохо совхоз, колхозуудта бидэнэй дуратай ажал олдохо. Трактористаар, һаалишанаар, хонишоноор, гахайшанаар хүдэлхэбди. Жэшээлхэдэ, Альбина Машанова, Зоя Протопопова, Лидия Блинникова, Инна Семенова, Нина Батышева — һүнэй-товарна фермэдэ; Нина Аверина, Нина Бандо — гахайн фермэдэ; Оля Рябова, Людмила Кожина—шубуунай фермэдэ; Мирон Галданов, Юмжап Цоктоев, Доржи Бударинчинов, Семен Бадмаев, Светлана Батуева — барилгын бригадада; Юрий Ленхобоев, Геннадий Аюшеев—тракторна бригадада ажаллахаар шиидэнхэй.

Бидэнэрэй хүсэлые Сэлэнгын совхозой, Сталинай, Тельманэй нэрэмжэтэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд һайшаан дэмжээ. Һаяхан совхозой партийна организациин секретарь нүхэр Очиров ажахынгаа экономико тухай, хүдэлмэрилэгшэд, албахаагшадай ажалай эмхидхэл, хүдэлмэриин түлбэри тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө. Мүн «Сталинай нэрэмжэтэ колхозой саашанхи хүгжэлтын зам» гэһэн хөөрэлдөө түрүүлэгшэ Б. Нимаев хэһэн байна.

Республикын бусад һургуулинуудай арбадахи класс дүүргэгшэдые хүдөө ажахыда, промышленностьда, барилгада ошожо хүдэлээл гэжэ, саашадаа бэшэг бэшэлсэжэ, олоһон дүй дүршэлөө, амжалтаяа хөөрэлдэжэ байял гэжэ уряалнабди.

Бусадта жэшээ болохоор хүдэлмэрилхэбди, журам һайнаар сахихабди гэжэ өөһэдынгөө талаһаа гүрэн, һургууляа, хүндэтэ багшанараа найдуулнабди.

Сэлэнгын аймагай Загастайн дунда һургуулиин 10-дахи классуудай һурагшадай үмэнэһөө: **А. Машанова, З. Протопопова, С. Батуева, Г. Аюшеев, Ю. Цоктоев, М. Галданов, Д. Бударинчинов, Ю. Ленхобоев.**

Цырен ДАНДАРОВ

ЗОЛТОЙ ХОЁР

Үрэжэл һайнтай үргэн таламнай,
Үнгын сэсэг хэшэгээ дэлгэнэ,
Гоёхон ковёроо нэхэжэ захаланхай,
Торгон ногоон утаһаа үлхэнэ.

Хада майлын шэнэхэн ногоондо
Хонин һүрэг ургылан бэлшэнэ.
Шэнхинэсэ дуулажа хонишон Ханда
Шэрбүүрээ баринхай хажуудань ябана.

«Мүнөө зундаа хонишон Хандамнай
Москва, выставкэдэ ошохонь ха» гэжэ,
Колхозой зарим хүбүүд атаархан
Хөөрэлдэн байдаг, нюусаар һанаархан.

Тракторай хүнхинэһэн поли тээшэ
Һарабшалан харана пулаадаараа даллан.

Тала уужам дайдаяа зэдэлгэн,
Һайханаар дуулана—гоё гээшэнь.

Дурлаһан басаганайнгаа даллахыень хаража,
Дугар тракторист газараа хахална.
Улаан тугхан урдань далбажа,
Урилдаата мүрысөөндэ түрүүлхыень гэршэлнэ.

Шэнэ газарай шэмээр баян,
Шиигтэй хүрьһэн һэхэгдэнэ урматай.

Аржагар шэниисэ далайдал долгилон,
Алтан намартаа халюурхал ургасатай.

Шэлэмэл үүлтэрэй хонидые үсхэхээ,
Шэниисын баян ургаса абахаяа,
Амараг хоёр ажалладаг юм,
Артельдээ ажалаараа суурхадаг юм.

Золтой эдэнэй хубяа баталха
Түрынь болзор ойртожол байна ха.
Захяа юрөөл зүрхэнһөө хэлэхээ
Түрэлхид, нүхэдынь хүлеэжэл байна ха.

БАРГА ЗАНШАЛАА БАРИМТАЛАГШАД

Иволгада кукуруза болон овощиие түрүү аргаар тарихаяа дурагүйтэнэ

вадратно-гнездовой арга тухай, ондоошье зарим түрүү арга- тухай хөөрэлдөөн болоходо лгын МТС-эй зарим хүтэлбэри- шэд, нэрлэжэрхёо һаа, главна оном нүхэр Ткачев, главна ин- ер нүхэр Панов гэгшэд «шэнэ эн хододоо шууяатайгаар лдаг даа» гэжэ һанаагаа заһа- һуудаг заншалтай юм. Энэ ямар атайгаар тиигэжэ хэлэгдэнэб дэ, өөһэдынгөө шадалгүйе, шэ- үрүү аргануудые хүдэлмэридөө эгнөөр нэбтэрүүлжэ бирадаггүй һанаа сагааруулха гэһэн һэдэл- аргагдана гээшэ. Гурба—дүр- жэлэй саада тээ хэрэглэгдэжэ алһан байбашье, нютаг бүридэ н байһанаа харуулһан квадрат- гнездовой арга эндэхи колхо- дай полинууд дээрэ хүндэтэ ряа үшөө эзэлжэ шадаа- Энээндэ, хамагай түрүүн, МТС- мэргэжэлтэд зэмэтэй. Ушарынь аа, нэгэдэхеэр, квадратно-гнез- ой аргын али али талаараа һайн һан тухайнь мэргэжэлтэд зоной да ойлгуулгамжын хүдэлмэри улнагүй. Хоёрдохёор, МТС-эй нигуудай хүтэлбэри доро хэ- зууи гектарта хартаабха, ку- уза квадратно-гнездовой аргаар игдаад, һүүлдэ ургамалай гара- байха үеэр харан гэхэдэ, утаа- хүндэлөөшэнь элдүүрилгэ хэхэ радууд гараагүй байшадаг. эдынь гэмээр энэ аргын муугаар эржэ байһаншье һаань, зарим эжэлтэд хэтэрхэдээ хартаабха, урузаяа квадратно-гнездовой аргаар мүнөө жэл тарихагүй гэжэ оролдодог болоо. Тээсгэн МТС-эй механизаторнуудай техникээ абаад, квадратно-гнездовой аргаар хартаабха тарихаяа ерэхэдэнь «Коминтерн» колхозой агроном нүхэр Бальчинов тэдэниие поли дээрээ оруулжа үгэнгүй, эшэхэ нюургүйгөөр үлдэхээ һэдэһэн байна. МТС-эй главна инженер нүхэр Панов колхозой агрономтой нилээд тулалдажа, арай шамай хартаабха квадратно-гнездовой аргаар тарюулха болгоо гэхэ.

Энэ жэлдэ Булганинай нэрэмжэтэ колхоз 150 гектарта кукуруза тариха юм. Теэд кукурузын полинууд дээрэ мүртэй үтэгжүүлгэшье гаргагдаагүй, уһалха газарнуудшье уһалагдаагүй. Кукуруза тариха газарай адагтаа 60 гектарыень уһалжа болохо байтар оройдоол 20 гектарынь уһалагдаа нэрэтэй. Кукурузын поли дээрэ бүхэли хабартаа оройдоо 20 тонно наг шэбхэ гаргагдаа. Энээгээрнь гансахан лэ гектар газар үтэгжүүлхэ аргатай ха юм. Полиин захаар ябахада тараагдаагүй, обоолоотой наг шэбхэ эндэ тэндэ хэбтэдэг. Колхоз кукуруза ургуулха түсхай звенонуудые саг соонь эмхидхээгүй. Саг тулгажархёод, тээсгэн колхозой правлени хоёр иимэ звено эмхидхэхэ гэжэ шиидхэбэри гаргамсаараа «звенонууд хүдэлжэ байна» гэжэ дээшэнь мэдээ хүргэжэрхёо һэн. Теэд тэрэ шиидхэбэри майн 26 болотор саарһан дээрээ үлэшоо. Звенонуудай гэшүүд элдэб хүдэлмэридэ ябуулагдажа байгаа. Тэдэ звенонуудай нэгые дааха ёһотой комсорг, агроном Галина Гусарова звеношьегүй, энэ гэжэ харуулхаар хэһэн юумэшьегүй һуужа байба. Кукурузын тарилга тухай партийна организациин секретарь Иван Дмитриевич Загузинтай хөөрэлдэхэдэ үг-маг гэжэ һуутараа сэхээ иигэжэ хэлэбэ:

— Сэхыень хэлэхэдэ, энэ талаар һэбэреэшэг лэ байна гээшэбди. Тиибэ яабашье хойнонь гарагдахал байха. Теэд эртынгээ тарилгыешье үшөө дүүргээдүй, һая болотор кукуруза һанахааршье бэшэ байгаабди. Түсэбөө дүүргэхэл байхабди даа.

Тарилга хэр шанар һайнтайгаар үнгэргэгдэхэб, кукурузынгаа үрэһые ямар аргаар тарихатнайб гэжэ асуухада:

— Ямар аргаар гэхэ юун байхаб. Нёдондо квадратно-гнездовойһоо байха үргэн рядтайгааршье бэшэ, миин тушаалдаһан руунь үрэһэ сэсэрүүлжэрхиһэмнай өөрэлгүй ургаад байна һэмнай даа. Харууһашье хэхэ гэжэ зоболтогүй байгаа... Мүнөө жэл зуун табин гектарайнгаа табиинь—һайн болоо һаа даа—квадратно-гнездовой аргаар тариха байхабди,— гэбэ.

Иигэжэ ехэнхи полидоо кукурузые миин юрын аргаар гү, али үргэн рядтайгаар тарижархёод, һүүлдэ яажа харууһалха, ряд хоорондын элдүүрилгэ хэхэнь гээшэб?

Колхозой огород дээрэ ошоходо хэдэн хүгшэд зэргэлжэ байшанхай, һэрхиитэр нүхэлһэн консервын банканууд соо овощиин үрэһэ хээд, главна агроном нүхэр Ткачевой хэлээшээр, ёһотой «ёохор» хатаржа байһандал, модоор торшогонотор тоншожо, тарилга хэжэ байба. МТС-эй хүсэтэ техникын байһаар байтарнь үни холын энэ барга бүдүүлиг арга ажалдаа хэрэглэһэнэй ямар аша бии гээшэб?

Энэ колхоз шэнги иигэжэ кукуруза, хартаабхаяа, огородойнгоо эдеэ хуушанайхяараа тариха һэдэлгэ гаргадаг баримтанууд ондоошье колхозуудта, жэшээлхэдэ, Сталинай, 17 партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудта үзэгдэнэ. «Наяад гектарта хартаабха таряад, тэрэнээ үшөө хайшан гэжэ хуряаха зонбибди» гэжэ Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Уртюбаев мүнөөнһөө һанаагаа зобошонхой һуудаг. Иимэ ехэ тарилга хэхээ аад, колхоз хартаабхаяашье, овошёошье, кукурузаяашье майн 26 болотор тарижа захалаадүй, хамагһаа гээгдэжэ байба. 300 центнер хартаабхынь үрэһэн дутуу. Эндэхид баһал хартаабхынгаа ехэнхи полиие миин анзаһан доро, гараар үргэн рядтайгаар тариха гэжэ байнхай.

Республикынгаа столица Улан-Удэ город шадар һуудаг эндэхи колхозуудта шэнэ түрүү аргануудай иигэжэ удаан саг соо, хэдэн жэл соо үргэнөөр хэрэглэгдэдэггүйнь тон гайхалтай.

Шэнэ юумэн гэхэдэ, иигэжэ гэдэргээ таталдажа байдаг зарим мэргэжэлтэдэй аашанууд бүришье гайхалтай. Доро дороо 70—80 гектарта хартаабха, 40—50 гектарта овощь, 150—200 гектарта кукуруза таридаг эндэхи колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд машинын хүсэ үргэнөөр хэрэглээгүйдөө хайшан гээд саашадаа урагшатайгаар ажаллахамнай, орон доторнай абтадаг мяха, тоһо, һүнэй хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкын Холбоото Штадуудые ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ гэһэн зорилгодоо хайшан гээд хүрэхэмнай гэжэ һананаб? Тэдэнэр «квадрадууд гаранагүй» гэлдэжэ байхын орондо механизаторнуудтай суг хүдэлжэ, тэдэнэй хүдэлмэриие наринаар шалгажа, полиие заатагүй утааша хүндэлөөшынь механизмын хүсөөр элдүүрилхээр тарилга хүүлхэ ёһотой байгаа. Теэд мүнөө кукуруза, хартаабха тарижа байһан газарта колхозуудай агрономууд ганса нэгэн үзэгдэдэг.

Мүнөө кукуруза, хартаабхын, овощиин тарилга зарим колхозуудта түлэг ябажа байна. Тиимэһээ саашадаа шэнэ түрүү аргануудые тоохогүй ябадалтай МТС-эй дирекци болоод аймагай хүтэлбэрилхы эмхи зургаанууд эрид тэмсэл ябуулха, энэ жэлэй тарилгые шанар һайнтайгаар үнгэргэхэ ёһотой.

Д. ЦЫРЕНЖАПОВ, манай корреспондент.

Хүдөө тосхонуудые болбосон түхэлтэй болгохын түлөө

Культурно-ажаһуудалай барилга хэжэ, хүдөө тосхонуудые болбосон түхэлтэй болгохо тушаа түнхэнэйхидэй уряалые Мухаршэбэрэй аймагай ажалшад бүрин дэмжэнэ.

Һаяхан Хонхолой тосхонойхид, колхознигууд, механизаторнууд, албахаагшад аймагай бүхы ажалшадта гэр байрануудые олоор барижа, тосхон бүхэниие гоё һайхан болгоё гэһэн Хандалга бэшэг гаргаа.

Нёдондо жэл Хонхолой тосхонойхид 12 шэнэ гэр бариһан, мүн 30 гэр һэльбэн заһабарилһан байгаа. Олонхи колхознигууд культурна ажаһуудалтай болонхой. Жэшээлхэдэ, «Искра» колхозой гэшүүн М. Лаптевай бүлэ үнгэрэгшэ жэлдэ ажалта үдэртөө 64 центнер ороохо таряа, 10275 түхэриг мүнгэ, Г. Студевай бүлэ—53 центнер ороохо таряа, 8512 түхэриг мүнгэ абаа.

Түнхэнэйхидэй уряада харюу болгон эндэхи колхознигууд, механизаторнууд, албахаагшад мүнөө жэлдэ бүри ехэ барилга хэхэ гэжэ шиидээ. 1957 ондо 20 гэр, пекарни, механизаторнуудай байра баригдахань. Гадна, Культурын байшан, больница, һургуули ба бусад шэнэдхэн заһабарилагдаха юм.

Аймагай центрын ажалшад культурын паркын барилга июниин 10 болотор дүүргэхээр хараална. Мүнөө паркын хашаа харша баригдажа дүүрээ. Һаяын үдэрнүүдтэ 2000 гаран модод шэнээр һуулгагдаа.

БАТА ХАНИ БАРИСААНАЙ ГЭРШЭ

ЗУРАГ ДЭЭРЭ 1. МНР-эй хэблэлэй худэлмэрилэгшэд Бурят-Монголой гүрэнэй номой хэблэлэй директор Б. А. Очировтай (баруун гарһаа хоёрдохи) хөөрэлдэжэ байна.

2. МНР-эй гүрэнэй банкын правлениин худэлмэрилэгшэд СССР-эй гүрэнэй банкын Бурят-Монголдохи Республиканска конторын эрхилэгшэ нүхэр Черненкотэй хөөрэлдэжэ байна.

Монгол Арадай Республикын хэблэлэй худэлмэрилэгшэдэй түлөөлэгшэд, гүрэнэй хэблэлэй директор — Жамсо, гүрэнэй хэблэлэй үйлэдбэриин таһагые даагша Бимба, түсэблэлгын таһагые даагша Жанчиб гэгшэд Улан-Удэ ерээд ошоо.

Хэдэн үдэрэй туршада эндэ байха зуураа, тэдэнэр Бурят-Монголой гүрэнэй номой хэблэлэй, республикын типографиин ажал худэлмэритэй танилсаһан байна. Мүн Сэлэнгын аймагта ошожо, «Улаан Сэлэнгэ» газетын редакциин ажал худэлмэрие хараа.

***

Монгол Арадай Республикын Гүрэнэй банкын правлениин түрүүлэгшэ Бальжид, мүн тус банкын худэлмэрилэгшэд Лхамсурэн, Мягмар гэгшэд Москваһаа бусаха замдаа Улан-Удэдэ бууба. Монголой түлөөлэгшэд эндэ хэдэн хоногто байха зуураа, СССР-эй Гүрэнэй банкын Бурят-Монголдохи республиканска конторын худэлмэритэй танилсаһан байна.

— Бидэ Москвада хори гаран хоногой туршада, мүн эндэшье хэды үдэр байха зуураа, Советскэ Союзай Гүрэнэй банкын худэлмэритэй танилсажа, өөһэдынгөө ажал худэлмэридэ халан хэрэглэмээр зохид зүйлнүүдые хараабди. Советскэ Союзай парти, правительствын, мүн арад зоной зүгһөө монгол арадта хани ёһоор хандажа, хододоо ахадүүгэй туһаламжа үзүүлжэ байһандань үнэн зүрхэнһөө баясхалан хүргэнэбди,—гэжэ нүхэр Бальжид хэлэбэ.

Монголой айлшад бурят драмын театрта Жамсо Тумуновай «Сэсэгмаа» гэжэ зүжэг, Ленинэй орденто оперо ба баледэй театрта «Хун шубуута нуур» гэжэ балет хараһан байна.

Залуу хурьгашад

Комсомол Екатерина Бадмаева дунда һургуули дүүргээд Ториин аймагай «Улаан Бургалтай» колхоздо хонишоноор худэлхэеэ ерэһэн байгаа. Түрүүшээр эхэ хонидой хойноһоо харууһалжа, һүүлдэнь хонидой хурьгалжа эхилхэдэ, Бальжима Цыденова нүхэртэйгөө хамта хурьгадые абажа эхилһэн юм. Тэдэнэр 100 эхэ хонидһоо 100 хурьга абаха гэһэн уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ байна. Мүнөө 192 эхэ хонинһоо 192 хурьга абаад, нэгэшье хоролтогүйгөөр, кошарно-базова аргаар түлжүүлжэ байна.

С. Табдаев.
Ф. Хамаганов.

Сабшалан үтэгжүүлнэ

Хэжэнгын аймагай промкомбинадай худэлмэришэд воскреснигээр Сталинай нэрэмжэтэ колхоз ошожо, сабшалан дээрэ наг шэбхэ гаргалсаа. Тэдэнэр нэгэ үдэрэй туршада 135 тонно наг шэбхэ сабшалан дээрэ гаргажа тараагаа.

Колхознигууд үнэн ажалайнь түлөө промкомбинадайхидта баясхалан хүргөө.

В. Батодоржиев.

Электрын гэрэл сасарба

Сэлэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой центрын 100 гаран айлай гэртэ электрын гэрэл сасарба.

Түхэм, Мэнгэй гэжэ нютагуудтахи комплексно бригадануудта һаяар электрын гэрэл оруулагдахань. Колхозой ажал ехэтэй худэлмэринүүд механизацилагдажа эхилхэнь.

П. Халтанов.

Бурят драмтеатр зундаа юу хэхэб

Мүнөө үедэ Бурят-Монголой драмтеатрын худэлмэрилэгшэд Эрхүүгэй областиин Усть-Ордын национальна округ ошоод, Ц. Шагжинай «Түрүүшын жэл», Зубенкын «Хонишон» гэжэ зүжэгүүдые табижа байна. Театрын нүгөө бүлэг артистнар Яруна, Хори, Хэжэнгэ, Заиграйн аймагуудаар ябажа, Тумуновай «Сэсэгмаа», Франкын «Хулгайлагдаһан жаргал» гэжэ зүжэгүүдые харуулаа. Хамта дээрээ 70 гара дахин зүжэг табигдажа, 15 мянганһаа дээшэ хүн зон тэдэниие хараба.

Июнь һарын эхин багаар театрынхид Агын национальна округ ошожо, «Сэсэгмаа», «Хулгайлагдаһан жаргал» ба бусад зүжэг табиха юм. РСФСР-эй габьяата артистка М. Н. Степанова, БМАССР-эй искусствын габьяата ажал-ябуулагша Б. Г. Аюшин, БМАССР-эй габьяата артистнар Б. Н. Вампилов, С. М. Халтагарова, Г. Ф. Лосев, Б. Ц. Ринчино ба бусад Ага оролсохо байна.

Манай театрын артистнар хүдөөгөөр ябажа байхадаа Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 40-дэхи жэлэй ойн хүндэлэлдэ Н. Погодиной «Кремлёвско курантнууд» гэжэ ехэ зүжэг табихаяа бэлдэхэ юм. Коммунистическэ партиие, Советскэ гүрэниие байгуулагша агуухэ Ленин боложо БМАССР-эй габьяата артист И. Е. Миронов наадаха.

Уданшьегүй Ленинградһаа А. Н. Островскиин нэрэмжэтэ театральна институдай студентнэр манай эндэ ерэхэнь. Тэдэнэр Улан-Удэ городой, Заиграйн, Сэлэнгын, Иволгын, Хэжэнгын, Хориин аймагуудай ажалшадта Гоголиин «Ревизор», Лопе де Вегын «Үбһэн дээрэ хэбтэһэн нохой», Чеховэй «Ваня абга» гэһэн зүжэгүүд болон концерт харуулха.

Ц. Балбаров.

Декадада бэлэдхэл

Республикымнай композиторнууд хүгжэмтэ шэнэ зохёолнуудые бэшэжэ байнхай. Композитор Жигжит Батуев скрипкэ, виолончели болон фортепиано дээрэ наадаха «Поэмэ» бэшэбэ. Нүхэр Батуев композитор Б. Майзельтай хамта «Инаг дуранай түлөө» гэжэ баледэй хоёр үйлыень бэшэжэ дүүргээ. Тус баледэй либреттыень Лх. Линховоин М. Заславский хоёр бэшэбэ. Энэ зохёолые оперо ба баледэй театр табиха.

«Моргоон абгын ааша» гэжэ хүгжэмтэ комедиин һүүлээр композитор Бау Ямпилов Н. Балданогой либреттээр «Агуу һайхан Ангар дүүхэй» гэжэ балет бэшэнэ. Композиторнууд Дандар Аюшеев, Гавриил Дадуев гэгшэд мүн лэ шэнэ зохёолнуудые бэшэжэ байна.

Н. Маторин.

Колхозой фестиваль

Ториин аймагай «Улаан Тори» колхозой залуушуулай фестиваль болоҗо үнгэрбэ. Энэ фестивальда Дээдэ-Ториин залуушуул олооро суглараа. 100 метрын урилдаанда хүбүүдһээ Цырен-Доржо Жалцанов, басагадай дундаһаа Зина Цыренова гэгшэд түрүү һуури эзэлбэ.

Утые, үндэрые харайлгада залуу колхозник Николай Абашеев, велосипеднэ урилдаанда Зана Тумуров, барилдаанда Бажи Будаев гэгшэд түрүү һууринуудые эзэлбэ. Үдэшэлэн колхозой клубта фестивалиин концерт, һүүлээрнь ёхор наадан болоо.

Дамдин-Сурун Гомбоцонов.

Венгри США-да ното эльгээбэ

БУДАПЕШТ, май 28. (ТАСС). Венгриин гадаадын хэрэгүүдэй министерство США-гэй хэрэгүүдээр Будапештдэ байдаг саг зуурын түлөөлэгшэ Спенсер Бэрнс гэгшэдэ ното барюулаа. Будапештдэ байдаг Америкын миссиин муу зан гаргадагыень, мүн тэрэнэй зарим ху мэрилэгшэдэй дайсан харша яб га хэдэгыень хараадаа абан, сиингээ худэлмэрилэгшэдэй хороохыень США-гэй правите вода Венгриин правительство радхаба гэжэ ното соо хэлэгдэ

США-гэй коммунистическэ партиин гурбан хүтэлбэрилэгшэд түрмэһөө табигдаба

НЬЮ-ЙОРК, май 27. (ТАСС). Смидэй хархис хуулиин үндэһөөр гурбан жэлээр түрмэдэ һууххаар 1955 ондо сүүдлүүлэгдэһэн, США-гэй компартиин гурбан хүтэлбэрилэгшэд—Элизабет Гарли Флинн, Александр Биттелман, Луис В сток гэгшэд түрмэһөө таб ба гэжэ «Дейли Уоркер» газет дээсэнэ. Джильберт Грин, Ро Томпсон болон Генри Уинстон мэдэ үшөө һууһаар.

Финляндида шэнэ правительство байгуулагдаба

ХЕЛЬСИНКИ, май 27. (ТАСС). Аграрна союзай, Швециин арадай партиин болон «Финляндиин арадай партиин» түлөөлэгшэдһөө Финляндиин шэнэ правительство байгуулагдаба гэжэ соносхогдоо. Аграрна союзые хүтэлбэрилэгшэ В. И. селайнен тус правительствые гойлно. И. Виролайнен гэгш даадын хэрэгүүдэй министрээр милогдоо.

Залан шэглүүлэгдэдэг снарядуудые США-һаа абахаяа Таиланд арсаа

ПЕКИН, май 28. (ТАСС). Залан шэглүүлэгдэдэг снарядуудые США-һаа абахаяа Таиланд арсаба гэжэ Синьхуа агентство мэдээсэнэ. Таиландда иимэ буу зэбсэг рэггүй гэжэ Таиландын гада хэрэгүүдэй министр май 22-то дүүлээ.

Гаитидахи байдал

НЬЮ-ЙОРК, май 28. (ТАСС). Армиин командалагша генерал Леон Кантаве гэгшэ һаяхан гүрэнэй урбалта хэжэ, Гаитиин засагые гартаа абаһан байгаа. Гэбэшье, май 25-да энэ генералай засаг баһа унагаагдаа. Июньдэ болохо президентын һунгалтын болотор гүрэнэй толгойлогшын уялгые профессор Даниэль Финьоль дүүргэжэ байха юм гэжэ орон дотор соносхогдоо.

Гаитиһаа һүүлэй үедэ абтаһан мэдээсэлнүүдһээ харахада, тэндэхи байдал гуримшажа, хуушан түхэлдөө орожо байна. Кантавиин засаг булимтаран абаһан ушарые буруушаан 6 үдэрэй урда тээ соносхо һон бүгэдэниитын забастовко рээ. Гаитиин саг зуурын прези Даниэль Финьоль организацину байгуулхадамнай ямаршье һ ушаруулагдахагүй, мүн орон до сүлөөтэ һунгалта үнгэргүүлхэб бухы политическэ партинуудта у үгөө. Мүн худэлмэришэдэй бай лые һайжаруулхын, тэдэнэй са хүлһые дээшэлүүлхын тулада ор дохоб гэжэ Даниэль Финьол үгээ үгэһэн тухай «Нью-Й таймс» газетэ мэдээсэнэ. Гаит худэлмэришэд, тараашад Фи лиие ехээр хүндэлдэг юм г Порт-о-пренсһээ мэдээсэгдэнэ.

Тайвань дээрэ болоһон худэлөөн тухай Хитадай хэблэл иигэжэ бэшэнэ

ПЕКИН, май 28. (ТАСС). «Америкын эзэрхэгшэд Тайваньһаа арилагты!», «Агуухэ эхэ ороноо эбэй ёһоор нэгэдүүлхын түлөө тэмсэгты!», «Америкын хархисуудай һууха, байха газарынь олдохоёо болибо!» гэхэ мэтэ гаршагтай мэдээсэлнүүдые Хитадай түбэй бухы газетэнүүд толилбо.

«Тайваниин бухы түрүү хүсэнүүд нэгэдэн жагсагты!» гэһэн түрүү бэшэг соогоо «Женьминьжибао» газетэ иигэжэ бэшэнэ. Хитад худэлмэришэниие алаһан американецые сагааруулһантай дашарамдуулан болоһон хүсэтэ ехэ демонстраци хадаа Америкын империалистнуудые Тайваниин хүн зоной ехээр үзэн ядадаг байһые харуулба. Холбо Штадууд буу зэбсэгэй хүсөөр Т ваниие эзэмдээ. Гэбэшье, тэдэ Тайваниин арад зониие хэзээ өөрынгөө талада оруулжа шада гүй.

Тайвань аралай арад зоной х байгаа ехэ тэмсэлынь Амери эзэрхэг түримхэй һанаашалг эсэргүү бухы дэлхэй дээрэ хэгд байһан тэмсэлэй нэгэ хубинь бо но гэжэ түрүү бэшэгэй түгэсхэ хэлэгдэнэ. Тиимэһээнь Тайвань д рэ болоҗо байһан тэмсэлые ган 600 миллион хүнтэй хитад а бэшэ, харин Ази, Африкын о арадууд дэмжэнэ.

Тайваниин үшөө 4 городто сэрэгэй байдал тогтоогдобо

НЬЮ-ЙОРК, май 28. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондентын Тайбэйһээ мэдээсэһэнэй ёһоор, Тайбэйһээ гадна Тайваниин үшөө 4 городто сэрэгэй байдал май 27-до соносхогдоо. Эд Тайчжун, Тайнань, Цзяи, Гао городууд болоно. Эдэ бухы го дуудта американецууд һуудаг.

Зүб замаар

Европодохи арадай демократиин оронуудай 1956 ондо ажахыгаа хүгжөөһэн дүнгүүд тушаа

Социализм байгуулха зүб замда ороһоной ашаар арадай демократиин оронуудай ажалшад экономикоёо хүгжөөхэ, ажабайдалаа саг үргэлжэ һайжаруулха талаар жэлһээ жэлдэ улам ехэ амжалта туйлана.

Европодохи арадай демократиин оронуудта промышленна продукци үнгэрэгшэ жэлдэ 7-һоо (ГДР) 16 процент (Болгари) хүрэтэрөө ургаһан байна. Эдэ оронуудта промышленна үйлэдбэриин хэмжээн энэ оной эхиндэ дайнай урда тээхи хэмжээһээ 3,5 дахин үлүү гараһан байха юм. Тиихэдэ Баруун Европын капиталистическэ оронууд буу зэбсэг ехээр үйлэдбэрилбэшье, ондоогоор аргаяа бэдэрбэшье, промышленна үйлэдбэреэ оройдоол 3,5 процентээр ехэдхээ. Англи, Швеци, Дани мэтын оронуудта промышленна үйлэдбэринь ургалта бүришье бага байгаа.

1956 ондо арадай демократиин оронуудай ажахы уласхоорондын орёо бэрхэтэй оршон байдалда хүгжэһэн байна. Хорото контрреволюциин эсэстэ Венгриин экономикодо материальна ехэхэн хохидол ушаруулагдаа. Венгриин патриодуудай шэн зоригто ажалай, Советскэ Союзай болон социалистическэ лагериин бусад оронуудай ахадүүгэй туһаламжын ашаар Венгри тэрэ хохидолойнгоо хойшолонгуудые түргэнөөр усадхаһан байна. Гэбэшье, 1956 оной үйлэдбэриинь түсэб ехэшэг дутуугаар дүүргэгдээ.

ПРОМЫШЛЕННОСТЬ УЛАМ БҮРИ ХҮГЖЭНЭ

Европодохи арадай демократиин оронууд Венгриһээ, мүн түүхэй эдээр дуталдажа, түсэбөө багаханаар дутуу дүүргэһэн ГДР-һээ бэшээрээ 1956 онойнгоо үйлэдбэриин даалгабариие үлүүлэн дүүргээ.

Хүндэ промышленностиие хүгжөөхэ хараа бодолые коммунистическэ болон худэлмэришэнэй партинууд шууд бэелүүлжэ, гайхамшагта аша үрэ туйлана. Европодохи арадай демократиин оронууд экономическа дэбжэлтын талаар богони болзор соо асари ехэ амжалта туйлаа. Энээнииень тоо баримтанууд элеэр харуулна:

ПРОМЫШЛЕННА ЭГЭЭН ШУХАЛА ПРОДУКЦИ ҮЙЛЭДБЭРИЛГЭ

	Электроэнерги (млрд. квт. часаар)		Нүүрһэн (боро нүүрһэн оролсоно) млн. тонноор		Шэрэм (мянган тонноор)		Булад (мянган тонноор)		Прокат (мянган тонноор)	
	Дайнай урдахи хэмжээ	1956 он	Дайнай урдахи хэмжээ	1956 он	Дайнай урдахи хэмжээ	1956 он	Дайнай урдахи хэмжээ	1956 он	Дайнай урдахи хэмжээ	1956 он
Польша	3,9	19,5	38,1	95,1	720	3500	1468	5000	1000	3000
Чехословаки	4,1	16,6	34,7	69,6	1700	3300	2300	4900	1600	3300
ГДР	14,0	31,2	104,6	208,6	202	1574	1199	2740	898	2036
Румыни	1,1	4,9	2,8	6,6	133	584	284	780	318	590
Венгри	1,4	5,4	9,4	22,3	335	855	647	1629	470	883
Болгари	0,3	2,4	2,1	11	—	—	—	130	—	—

Арадай засагай оршожо байгаа жэлнүүдтэ Европодохи арадай демократиин оронуудай энергетическэ база һайса бэхижээ, 1956 ондо шэнэ шахтанууд, доменно болон мартеновскэ пеэшэнгүүд, коксово батарейнүүд, руда шанаржуулха түхеэрэлгэнүүд ашаглалгада оруулагдаа.

Эдэ оронуудта 1956 ондо 413 миллион шахуу тонно нүүрһэн малтагдаһан байна. Дайнай урда тээ эдэ оронуудта жэл бүри 192 миллион тонно малтагдадаг байгаа. Нефть улам ехээр абтадаг болоно. Румыниин нефтянигууд гайхамшагта амжалта туйлажа, 1956 ондо 11 миллион тонно нефть абаа. Энэнь орон дотор дайнай урда туйлагдаһан эгээн дээдэ хэмжээһээ үлүү гарана. Румынида, мүн Польшодо нефтьтэй шэнэ газарнууд олдоо.

Арадай демократиин оронууд дотор түмэрэй руда, үнгэтэ металл малтан абаха, химическэ үтэгжүүлгэ, пластмасса, цемент болон барилгын бусад материалнуудые үйлэдбэрилхэ талаар 1956 ондо ехэ юумэ хэгдээ.

Европодохи арадай демократиин оронуудта промышленностиие түүхэй эдээр хангаха асуудал шухалын шухала асуудалнуудай нэгэниинь байһаар. Түмэрэй руда, нүүрһэн, металлургическа кокс болон үнгэтэ металлай дуталга эдэ оронуудай промышленностиин худэлмэридэ түбэг ушаруулна.

Эдэ оронуудтахи түүхэй эд тухай асуудалые эсэслэн шиидхэлгэ тэдэнэй өөһэдынгөө түүхэй эдэй базые хүгжөөлгэһөө, мүн социалистическэ лагериин бухы оронуудай промышленностиие тусхай мэргэжэлтэй ба хамжажа үйлэдбэрилдэг болгохо хэрэгые зүбөөр эмхидхэлгэһээ дулдыдаха байна.

ИНДУСТРИИН ЗҮРХЭН

Хэрбээ металлые индустриин шүрбэһэ балсаниинь гээшэ гэжэ тоолоо һаа, машина бүтээлгэ тэрээнэй гол зүрхэниинь мүн болоно. Европодохи арадай демократиин оронуудай промышленностиин һалбаринууд сооһоо машина бүтээлгэдэ эгээ ехэ хубилалта болоо. Мүнөө эдэ оронуудта доменно болон прокатна элдэб түхеэрэлгэһээ эхилэлэд, тон нарин приборнуудые үйлэдбэрилжэ байдаг туйлай олон предприятинууд худэлмэрилнэ.

Жэшээнь, Польшодо машина бүтээлгэ 1956 ондо дайнай урдахи хэмжээнһээ 9 дахин үлүү гараа. Дайнай урда тээ Польша автомобиль болон трактор үйлэдбэрилдэггүй байгаа. 1956 ондо орон дотор ашаанай 12338 ба 6106 хүнгэн автомобильнууд, 8500 гаран трактор үйлэдбэрилэгдөө.

1956 ондо Чехословакиин машина бүтээдэг заводууд дайнай урда тээхидэ орходоо 4,2 дахин үлүү ехэ продукци гаргаа. Арадай демократиин оронуудые машина болон түхеэрэлгээр хангаха талаар Чехословаки Советскэ Союзай хойноһоо нэгэдэхи һуури эзэлнэ.

Германска Демократическа Республика дотор машина бүтээлгэ мүн лэ промышленностиин түрүү һалбари болонхой. Арадай засагай жэлнүүдэй туршада машина бүтээлгэ эндэ 2,5 дахин ургаа. Тус бүридөө 10 мянган тонно уһа түридэг 4 судна бүтээгдээд, уһанда табигдаа. «ИЛ-14» гэжэ самолёдой түхэлэй пассажирска самолёдууд олооро гаргагдажа эхилээ.

Урдань тон эгээлэй машина түхеэрэлгэ хилын саанаһаа асарха баатай байһан Румыни болон Болгариин экономико дотор машина бүтээлгэ элитэ һуури эзэлээ.

Атомай хүсэ амгалан ажалда хэрэглэхэ талаар научно-шэнжэлэлгын центрнүүд Европодохи арадай демократиин бухы шахуу оронуудта 1956 ондо Советскэ Союзай туһаламжатайгаар баригдажа үргэлжэлөө.

Промышленностиин худэлмэриин шанар һайжаруулхын түлөө—машина түхеэрэлгые гүйсэдөөр, һайнаар хэрэглэхын, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын, продукциин өөрын үные доошолуулхын түлөө тэмсэл үнгэрэгшэ жэлдэ эдэ оронууд дотор үргэнөөр дэлгэрээ. Промышленностиин бухы һалбаринуудта техническэ дэбжэлтэ саашадаа хангаха, продукци улам ехээр үйлэдбэрилхэ, тэрээнэй шанар һайжаруулха хэрэгтэ партийна организацинуудай, ажахын болон гүрэнэй органуудай гол анхарал хандуулагдаһан байна.

АРАДАЙ АША ТУҺАДА

1956 ондо Европодохи арадай демократиин оронуудай олонхидонь промышленна болон эдеэ хоолой эд товар урда урданайхиһаа ехээр үйлэдбэрилэгдөө.

Гэбэшье, Европодохи арадай демократиин хэдэн оронуудта арадай хэрэглэдэг зарим эд товар дуталдана. Юуб гэхэдэ, арадай засагай үедэ городуудтахи хүн зоной тоо ехээр олошороо. Промышленность болон транспортда ажалладаг хүнүүдэй тоо индустриализацилгын үедэ түргэнөөр олошорһон байна. Жэшээлхэдэ, Польшодо 1937 ондо худэлмэришэд болон албахаагшадай тоо 2,8 миллион байгаа һаа, 1957 оной эхиндэ 6,8 миллион болоо. Тиихэдэ Европодохи арадай демократиин оронуу хүнгэн промышленностьда түү эд үгэдэг, хүн зондо эдеэ хоол зүйлнүүдые үгэжэ байдаг ху ажахы ехээр ургаһан эрилтэну һээ нилээд гээгдээ.

Тиимэһээ хүдөө ажахын үйл бэриин хүсэнүүдые түргэнөөр д жээхэ асуудал эдэ оронуудай э номическа гол шухала асуудал лоод байна. 1956 ондо байгаал эрхэ байдалай муу байһанһаа ложо, эдэ оронуудта урда жэлэй дэ орходоо багашаг ургаса аб Мал ажал һураггүй амжалта гаар хүгжөөгдөө.

Болгари, Чехословаки, ГДР, Р мыни болон Албанида үйлэдбэри шэнэ кооперативууд хэдэн зуу дааран, мянгаадаараа байгуул даа. Энэ жэлэй эхиндэ социалис ческэ сектор (үйлэдбэриин коо ративууд ба гүрэнэй ажахыну Болгарида бухы хахалагдадаг зарай 80 шахуу процентые, Че словакида—46, Албанида—30 ран, ГДР ба Румынида — 30 га процентые эзэлжэ байба. Венгри контрреволюционно буһалгаан үедэ тараһан үйлэдбэриин коопе тивуудай орондо 1957 оной февра хүрэтэр 880 кооператив шэнээр хидхэгдээ.

Арадай демократиин оронууд ойрын жэлнүүдтэ бэелүүлэгдэ холын хараата түсэбүүдэй ёһо экономиконь ехээр дэбжээг хэ, ажалшадай ажабайдал эр һайжаруулагдаха байна. Эдэ ор нуудай ябажа байгаа социализм зам хадаа экономикын, культур талаар шэнэ дэбжэлтэдэ хүргэ имагта зүб зам мүн.

И. ДУДИНСКИЙ.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора—32-74. отв. секретаря— 27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н 00437. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 2175.